

Бр.-Nr. 50-4640/23

05.06.2025 год.-viti

Скопје-Shkup

Влада на Република Северна Македонија

До: Претседателот на Собранието на Република Северна Македонија
Скопје

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139 и 144 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Владата на Република Северна Македонија Ви поднесува Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (*), што го утврди на седницата, одржана на 3 јуни 2025 година.

За претставници на Владата на Република Северна Македонија во Собранието се определени м-р Стефан Андоновски, министер за дигитална трансформација и м-р Радослав Настасијевиќ Варџиски, заменик на министерот за дигитална трансформација, а за повереници Гордана Клиначарова, државен секретар во Министерството за дигитална трансформација и Љупка Ивановски, раководител на сектор во Министерството за дигитална трансформација.

Овој закон произлегува од Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија.

Претседател на Владата на Република Северна
Македонија

Проф. д-р Христијан Мицкоски

Подготвил: Христијан Николов, 05.06.2025
Проверил: Стојанчо Радичевски, 05.06.2025
Контролирал: Стојанчо Радичевски, 05.06.2025
Согласен: Зоран Брњарчевски, 05.06.2025

Digitally signed by Hristijan
Mickoski
Date: 2025.06.05 16:05:58
+02:00

Одобрил: Игор Јанушев,
Генерален секретар на Владата на Република Северна Македонија

Digitally signed by Igor
Janushev
Date: 2025.06.05 15:56:31
+02:00

Институција: Влада на Република Северна Македонија
Датум/Време: 05.06.2025 15:47

Верификација: Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на кодот за верификација (QR-кодот), односно на линкот подолу.
<https://materijali.e-vlada.mk/Home/GetDocumentReviewContentById?documentId=465ebdfe-d297-43f6-a544-536f0c895a17&docSharePointURL=/materijali/2025/63881775576555635/Documents/act.docx&materialId=15ef2d8a-373d-4396-a7c5-203342ac5097>

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Северна
Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Стефан Андоновски, министер за
дигитална трансформација и

м-р Радослав Настасијевиќ Варџиски,
заменик на министерот за дигитална
трансформација

ПОВЕРЕНИЦИ: Гордана Клинчарова, државен
секретар во Министерството за
дигитална трансформација и

Љупка Ивановски, раководител на
Сектор за нормативно правни работи

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за електронски документи, електронска
идентификација и доверливи услуги (*)

Скопје, јуни 2025

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги во Република Северна Македонија е регулирана преку постојната законска рамка—Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 275/19 и 3/25), кој претставува транспозиција на Регулативата (ЕУ) 910/2014 – eIDAS 1.0.

Оваа Регулатива претставуваше важен иницијален чекор кон воспоставување на единствен правен простор за електронски трансакции во ЕУ и земјите кои се стремат кон хармонизација со европското право. Меѓутоа, со оглед на брзиот технолошки напредок и појавата на нови дигитални услуги, по една деценија се јави потреба од понатамошно унапредување на регулаторната рамка. На европско ниво, ова унапредување е направено со донесувањето на Регулативата (ЕУ) 2024/1183 на ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ ОД 11 АПРИЛ 2024 година за изменување на Регулативата (ЕУ) бр. 2014/910 во однос на воспоставување на европска рамка за дигитален идентитет, позната како eIDAS 2.0. Националното законодавство сè уште не е усогласено со најновите измени и новитети воведени со Регулативата, вклучително и новите доверливи услуги и Европскиот дигитален паричник за електронски идентитет.

Сегашното законско решение претставува предизвик за уредување на законски основ за имплементација на Паричник за дигитален идентитет, кој треба да овозможи сигурна и унифицирана електронска идентификација, автентикација и размена на лични и други релевантни податоци. Дополнително, националниот правен поредок сè уште не предвидува соодветна законска рамка за регулирање на новите доверливи услуги, како што се електронската потврда на атрибути и електронските записник како и доверливи услуги за управување со создавање на електронски потпис на далечина или управување со создавање на електронски печат на далечина. Ваквата состојба создава практични ограничувања кои негативно влијаат на развојот на дигиталната економија, дигиталната инклузија и воопшто на способноста на државата ефикасно да го следи и поддржува технолошкиот напредок и дигиталната трансформација во јавниот и приватниот сектор.

Главните причини за донесување на предложениот закон се директно поврзани со потребата за усогласување со Европската регулатива eIDAS 2.0 2024/1183, која обезбедува правен основ за воведување на Дигиталниот паричник за електронски идентитет и поставува нови правила за доверливите услуги, како и воведување на нови доверливи услуги. Со донесувањето на овој закон ќе се обезбеди хармонизација на македонското законодавство со европското, со што државата ќе може полноправно и активно да учествува во единствениот европски дигитален простор. Притоа, целта на новиот закон е да обезбеди поголема правна сигурност, јасност и предвидливост во користењето на електронските услуги и алатки, како и да ги зајакне механизмите за заштита на личните податоци и сајбер безбедноста.

Дополнително, со воспоставувањето на јасна правна рамка ќе се поддржи процесот на дигитална трансформација и иновации, ќе се овозможи поголема инклузија на граѓаните и компаниите во дигиталното општество и ќе се олесни интеграцијата на Северна Македонија во дигиталниот единствен пазар на Европската Унија.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Целта на овој Предлог на закон за изменување и дополнување на законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги е усогласување на домашното законодавство со Регулативата (ЕУ) 2024/1183 на ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ ОД 11 АПРИЛ 2024 година за изменување на Регулативата (ЕУ) бр. 2014/910 во однос на воспоставување на европска рамка за дигитален идентитет. Предлогот на закон има за цел да обезбеди модерна, јасна и усогласена правна рамка за електронска идентификација, електронски документи и доверливи услуги, соодветна на најновите европски стандарди воспоставени со Регулативата eIDAS 2.0 (2024/1183). Основните начела врз кои се засноваат предложените решенија се принципите на правна сигурност, транспарентност, доверливост, заштита на личните податоци, сајбер безбедност и дигитална инклузија. Во таа насока, клучните решенија предвидени со законот опфаќаат воспоставување на правен основ за воведување на Паричник за дигитален идентитет, како и на нови доверливи услуги, вклучувајќи електронска потврда на атрибути, електронски записник, како и управување со создавање на електронски потписи и печати на далечина. Со овие решенија, законот ќе придонесе кон зајакнување на довербата во електронските услуги, ќе ги олесни електронските трансакции и ќе ја забрза дигиталната трансформација на државата во согласност со современите трендови и практики.

Дополнително, предлог измените и дополнувањата на Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги се во согласност со Реформската Агенда за Западен Балкан на Европската Унија. Имплементацијата на Паричникот за дигитален идентитет е дел од индикативната листа на приоритетни проекти.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Имплементацијата на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги ќе ги предизвика следните фискални импликации по години и тоа:

Вкупни трошоци за 2025 година – 9.000.000 денари
Вкупни трошоци за 2026 година – 200.000.000 денари
Вкупни трошоци за 2027 година - 200.000.000 денари

Во првата фаза средствата за имплементација на Паричникот за дигитален идентитет се предвидени од програмата Дигитална Европа, а во втората и третата фаза средствата се предвидени да се користат средствата што ќе се ослободат преку Планот за раст за Западен Балкан на Европската унија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За имплементација на новото законско решенија ќе бидат потребни околу 5 милиони евра. Средствата ќе се користат за набавка на софтвер, техничка инфраструктура и воспоставување на тим за имплементација на Паричник за дигитален идентитет во рамки

на Министерството за дигитална трансформација. Финансирањето ќе биде со поддршка од фондовите на Европската унија. Со донесување на овој предлог закон, кој е дел од Планот за раст на Европската унија, се ослободуваат 4.2 милиони евра наменети да ги поддржат растот и реформите во областа на дигиталната трансформација.

Спроведувањето на законот ќе наметне материјални обврски за институциите и давателите на доверливи услуги, кои ќе треба да ги исполнат одредените стандарди, да обезбедат сертификати и техничка усогласеност. Овие трошоци се оправдани бидејќи придонесуваат кон повисока безбедност, доверливост, но и ефикасност и ефективност во електронското работење.

V. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Регулативата (ЕУ) 2024/1183 на ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ ОД 11 АПРИЛ 2024 година за изменување на Регулацијата (ЕУ) бр. 2014/910 во однос на воспоставување на европска рамка за дигитален идентитет.

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за електронски документи, електронска
идентификација и доверливи услуги (*)

Член 1

Во Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 275/19 и 3/25) во член 2 ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Цел на овој закон е уредување на електронските потписи, електронските печати, електронските временски жигови, електронските документи, услугите за електронска препорачана достава, услугите за проверка на автентичност на веб страници, зачувувањето на електронскиот потпис или печат и нивната валидација, електронските потврди на атрибути, средствата за создавање на електронски потпис, средствата за создавање на електронски печат и електронските записници, како и постапката на обезбедување на дигитален паричникот за електронски идентитет.“.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Целта на овој закон е да се обезбедат услови за остварувањето на правото на физички и правни лица да учествуваат безбедно во дигиталното општество и да пристапуваат до електронски услуги обезбедени од јавниот или приватниот сектор.“.

Член 2

Во член 3 ставот (1) точката 4) се менува и гласи:

„4) „производ“ е хардвер, софтвер или соодветните компоненти на хардвер или софтвер наменети да се користат при обезбедување на доверливи услуги и електронска идентификација;“

Точката 7) се менува и гласи:

„7) „автентикација“ е електронски процес кој овозможува потврда на електронска идентификација на физичко или правно лице или кој овозможува потврдување на потеклото и интегритетот на податоците во електронска форма“.

Точката 8) се менува и гласи:

„8) „податоци за идентификација на лица“ се збир на податоци врз основа на кои единствено е можно да се идентификува правно или физичко лице или физичко лице или друго физичко лице кое го претставува физичкото лице или правното лице;“

Точката 9) се менува и гласи:

„9) „електронска идентификација“ е процес на користење на податоци за идентификација на лица во електронска форма кои на уникатен начин го претставуваат физичкото или правното лице, физичкото лице кое претставува друго физичко лице или правно лице;“

Точката 10) се менува и гласи:

„10) „средствата за електронска идентификација“ се материјални или нематеријални средства кои содржат податоци за идентификација на лица, а се користат за автентикација, а доколку е возможно и за автентикација при користење на офлајн електронски услуги;“.

(*) Со овој закон се врши усогласување со Регулативата (ЕУ) 2024/1183 НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 11 април 2024 година за изменување на Регулативата (ЕУ) бр. 910/2014 во однос на воспоставувањето на европската рамка за дигитален идентитет, CELEX бр. 32024R1183.

Точката 12) се менува и гласи:

„12) „шема за електронска идентификација“ е систем за електронска идентификација според кој средствата за електронска идентификација се издаваат на физички или правни лица или физичко лице кое претставува друго физичко лице или правно лице;“.

Точката 13) се менува и гласи:

„13) „доверлива услуга“ е електронска услуга при електронски трансакции, која се состои од:

- создавање или валидација на сертификати за електронски потписи, сертификати за електронски печати, сертификати за електронски временски жигови, сертификати за автентичност на веб-страници, електронски потврди на атрибути или сертификати кои произлегуваат од обезбедување на други видови доверливи услуги;
- зачувување на електронски потписи, електронски печати, сертификати за електронски потписи или сертификати за електронски печати;
- создавање или валидација на електронски потписи или електронски печати;
- управување со средства за создавање на електронски потпис или печат од далечина;
- електронска препорачана достава;
- валидација на податоци или поврзани докази пренесени со користење на електронска препорачана достава;
- електронско складирање на електронски податоци и документи и
- запишување на електронски податоци во електронски записник;“.

Точката 15) се менува и гласи:

„15) „засегната страна“ е физичко или правно лице кое има правен интерес од употреба на електронска идентификација, доверливи услуги или дигитален паричник за електронски идентитет;“.

Точката 27) се менува и гласи:

„27) „валидација“ е постапката за проверка и потврдување дека податоците во електронска форма се валидни доколку се создадени согласно одредбите од овој закон;“.

По точка 27) се додава нова точка 27-а), која гласи:

„27-а) „податоци за валидација“ се податоци кои се користат за валидација на електронски потпис или електронски печат;“.

По точката 31) се додава нова точка 31-а), која гласи:

„31-а) „средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат од далечина“ се квалификувани средства кои се управувани од давател на квалификувана доверлива услуга, во име на потписникот или создавачот на печатот, согласно одредбите од овој закон;“.

Точката 45) се менува и гласи:

„45) „електронско складирање на документи“ е услуга која обезбедува прием, складирање, пронаоѓање и бришење на документи или податоци во електронска форма со цел да се обезбеди нивната тајност и читливост, како и да се зачува нивниот интегритет, доверливост и доказ за потекло во текот на целиот период на нивното чување;“.

Точката 46) се менува и гласи:

„46) „квалификувано електронско складирање“ на документи е чување на електронски документи или податоци во електронска форма согласно условите утврдени во овој закон;“.

По точка 48) се додава нова точка 48-а), која гласи:

„48-а) „ознака за доверба на дигитален паричник за електронски идентитет“ е ознака која што е јасно препознатлива и којашто јасно упатува дека дигиталниот паричникот за електронски идентитет е издаден согласно одредбите од овој закон;“.

Точката 49) се менува и гласи:

„49) „тело за оценување на сообразноста“, е правно лице акредитирано да врши проценка на усогласеноста за исполнетост на условите кои се однесуваат на давател на квалификувана доверлива услуга и на квалификувани доверливи услуги кои истиот ги обезбедува, како и сертификација на дигитални паричници за електронски идентитет или на средства за електронска идентификација;

Во точката 50) точката на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка.

По точката 50) се додаваат седумнаесет нови точки, 51), 52), 53), 54), 55), 56), 57), 58), 59), 60), 61), 62), 63), 64), 65), 66) и 67), кои гласат:

„51) „дигитален паричник за електронски идентитет“ е средство за електронска идентификација кое му овозможува на корисникот безбедно да ги чува, да ги управува и да врши валидација на податоците за идентификација и валидација на електронски потврди на атрибути, заради достава на истите до засегнати страни или други корисници на дигитални паричници за електронски идентитет, како и да потпишува со средства за создавање на квалификуван потпис или да печата со употреба на средства за создавање на квалификуван печат;

52) „атрибут“ е карактеристика, квалитет, право или дозвола на физичко или правно лице или предмет;

53) „електронска потврда на атрибути“ е потврда во електронска форма која овозможува атрибутите да бидат автентифицирани;

54) „квалификувана електронска потврда на атрибути“ е електронска потврда на атрибути која е издадена од квалификуван давател на доверливи услуги и која ги исполнува условите утврдени во овој закон;

55) „електронска потврда на атрибути“ издадена од или во име на институција од јавниот сектор која е автентичен извор на атрибутот е електронска потврда на атрибути издадена од институција од јавниот сектор која е одговорна за автентичниот извор, согласно условите утврдени со овој закон;

56) „автентичен извор“ е репозиториум или систем, за чие чување е надлежна институција од јавниот сектор, што содржи и обезбедува атрибути за физичко или правно лице или предмет и што се смета дека е основен извор на тие информации или е признаен како автентичен извор согласно закон;

57) „силна автентикација“ на корисник означува автентикација којашто се заснова на употреба на најмалку два фактори за автентикација од различни категории на:

- фактор што се знае: нешто што само корисникот го знае,
- фактор што се поседува: нешто што само корисникот го поседува или
- фактор што е својствен: нешто што корисникот е,

кои фактори се независни, така што загрозувањето на еден фактор не ја загрозува веродостојноста на другиот фактор и автентикацијата е создадена на таков начин што ја заштитува доверливоста на податоците.

58) „електронски записник“ е хронолошка низа на електронски записи, која го потврдува интегритетот на податоците кои ги содржи, како и точноста на хронолошкиот распоред на податоците;

59) „квалификуван електронски записник“ е електронски записник којшто е обезбеден од страна на давател на квалификувана доверлива услуга и којшто ги исполнува условите определени со овој закон;

60) „впарување на идентитет“ е процес со којшто податоците за идентификација на лицето или средствата за електронска идентификација се впаруваат или се поврзуваат со постоечка корисничка сметка што му припаѓа на истото лице;

61) „запис на податоци“ се електронски податоци кои се зачувани со поврзани мета-податоци, коишто ја поддржуваат обработката на податоците;

62) „офлајн режим“ е употреба на дигитални паричници за електронски идентитет заради интеракција помеѓу нивниот корисник и трета страна кои се наоѓаат на иста физичка локација и употребуваат технологии за непосредна близина, така што дигиталниот паричник за електронски идентитет не се користи за пристап до далечински системи до кои се пристапува преку електронски комуникациски мрежи;

63) „интерфејс“ е заедничка врска која ја користат две или повеќе посебни компоненти на компјутерски систем за размена на информации;

64) „веб-прелистувач“ е софтверска апликација која им овозможува на крајните корисници пристап и интеракција со веб-содржини хостирани на сервери кои се поврзани на мрежи, вклучувајќи самостојни веб-прелистувачи, како и веб-прелистувачи интегрирани или вградени во софтвер;

65) „основни платформски услуги“ се следните услуги:

(а) услуги за онлајн посредување;

(б) онлајн пребарувачи;

(в) онлајн услуги за социјално вмрежување;

(г) услуги на платформа за споделување видео;

(д) услуги за интерперсонални комуникации;

(ѓ) оперативни системи;

(е) веб прелистувачи;

(ж) виртуелни асистенти;

(з) компјутерски услуги во облак;

(с) услуги за рекламирање преку интернет, вклучително и какви било рекламни мрежи, размена на реклами и какви било други услуги за посредување во рекламирањето, обезбедени од правно лице кое обезбедува некоја од основните платформски услуги;

66) „протокол“ е начин на комуникација со употреба на техничко-технолошки средства кој обезбедува пренос на документи, податоци и пораки кои произлегуваат од различни процеси и овозможува сигурен и безбеден пренос помеѓу различни системи; и

67) „репозиториум“ е локација за чување, управување и одржување на податоци, документи, софтвер, кодови или други содржини, која овозможува структурирано организирање, пребарување и пристап до содржината, со цел лесно споделување и повторна употреба на зачуваните содржини.“.

Член 3

По членот 5 се додава нов наслов и нов член 5-а, кои гласат:

„Пристапност на лица со попреченост

Член 5-а

Средствата за електронска идентификација, доверливи услуги и дигитален паричник за електронски идентитет (во натамошниот текст: дигиталниот паричник) за крајните корисници треба да бидат пристапни на лица со попреченост, достапни на јасен и разбирлив јазик согласно Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со попреченост, како и да бидат пристапни за стари лица и лица со ограничен пристап до дигитални технологии согласно закон.“.

Член 4

Во членот 19 пред зборот „Министерството“ се додава бројот „(1)“.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Министерството соработува со надлежни меѓународни институции за прашањата поврзани со прекугранична интероперабилност на дигиталниот паричник, со цел да се утврди највисокото ниво на интероперабилност на дигиталниот паричник на национално ниво, и негова интеграција и интероперабилност во регистрите на сертифицирани европски дигитални паричници за дигитален идентитет.“.

Член 5

По членот 20 се додаваат 16 нови наслови и нови членови 20-а, 20-б, 20-в, 20-г, 20-д, 20-ѓ, 20-е, 20-ж, 20-з, 20-с, 20-и, 20-ј, 20-к, 20-л, 20-љ и 20-м, кои гласат:

„Прекугранично впарување на идентитет

Член 20-а

(1) Издавачите на шеми за електронска идентификација обезбедуваат технички и организациски мерки заради обезбедување на високо ниво на заштита на личните податоци што може да се користат за прекугранично впарување на идентитетот.

(2) Листа на стандарди и спецификации за техничките и организациските мерки од ставот (1) на овој член ја утврдува министерот.

Сертификација на шеми за електронска идентификација

Член 20-б

(1) Сертификацијата на шеми за електронска идентификација се врши со оцена на сообразност на шемите за електронска идентификација со барањата за сајбер безбедност утврдени во овој или друг закон, вклучително и усогласеноста со барања за сајбер безбедност во однос на нивоата на сигурност на шемите за електронска идентификација, ја вршат телата за оцена на сообразност согласно овој закон.

(2) Сертификацијата од ставот (1) на овој член се врши според шема за сертификација за сајбер безбедност на ниво на Европската Унија, доколку шемата за сертификација за сајбер безбедност обезбедува целосна или делумна оценка на усогласеност на шемата за електронската идентификација со барањата за сајбер безбедност согласно закон.

(3) Сертификацијата од ставот (1) на овој член важи пет години, под услов издавачот на шемата за електронска идентификација да врши проценка на ранливост на секои две години.

(4) Доколку при спроведување на проценката на ранливост е идентификувана ранливост и истата не е отстранета во рок од три месеци од нејзиното идентификување, издавачот на шемата за електронска идентификација се брише од регистарот од член 14 став (1) од овој закон.

(5) Издавачот на шема за електронска идентификација е должен да ја достави сертификацијата од ставот (1) на овој член и проценката на ранливост до Министерството најдоцна во рок од 15 дена од денот на нивното добивање, односно спроведување.

Пристап до карактеристики на хардвер и софтвер

Член 20-в

Издавачите на дигитални паричници од член 20-д став (1) алинеја 3 од овој закон и издавачите на средства за електронска идентификација кои дејствуваат за комерцијални или професионални цели и користат основни платформски услуги за издавање или обезбедување на дигитален паричник или средство за електронска идентификација на крајни корисници се сметаат се деловни корисници, при што:

а) лицата што обезбедуваат основни платформски услуги според единствениот европски пазар им овозможуваат ефективна интероперабилност преку обезбедување на пристап до оперативниот систем и карактеристиките на хардверот и софтверот и

б) интероперабилноста и пристапот од точката а) на овој став се овозможуваат без надомест и независно од тоа дали карактеристиките на хардверот или софтверот се дел од оперативниот систем, се достапни или се користат од страна на лицето што ги обезбедува платформските услуги.

Дигитален паричник за електронски идентитет

Член 20-г

(1) Физичките и правните лица може да ги користат електронските услуги кои ги обезбедуваат институциите од јавниот сектор или приватниот сектор со употреба на дигитални паричници.

(2) Дигиталните паричници овозможуваат безбеден, доверлив и непрекинат пристап до електронските услуги и на корисниците им обезбедува целосна контрола врз нивните податоци, согласно закон.

(3) Кога физичките лица го употребуваат дигиталниот паричник за користење на електронски услуги за лични, а не за трговски, деловни, занаетчиски или професионални цели, можат да потпишуваат со квалификуван електронски потпис без надомест.

(4) Започнувањето со употреба на дигиталните паричници од страна на корисниците се врши со употреба на регистрирана шема за електронска идентификација на високо ниво на сигурност.

(5) Валидноста на дигиталниот паричник престанува во следниве случаи:

(а) по изрично барање за престанок на валидноста на дигиталниот паричник, од корисникот до издавачот на дигиталниот паричник;

(б) кога безбедноста на дигиталниот паричник е загрозувана или

(в) со смртта на корисникот како физичко лице или со престанок на правното лице.

(6) Престанокот на валидноста на дигиталниот паричник во случаите од ставот (5) на овој член, предизвикува правно дејство од денот на неговиот престанок, освен во случаите од член 20-к од овој закон во кои е утврдено повлекување од употреба на издаден паричник заради нарушување на неговата безбедност.

Издавање на дигитални паричници

Член 20-д

(1) Дигитален паричник се издава и се обезбедува од:

- Министерството;

- институција од јавниот сектор или приватно правно лице како национален издавач на дигитален паричник или

- приватно правно лице кое е регистрирано како издавач на дигитален паричник.

(2) Изворниот код на компонентите на софтверот на дигиталниот паричник е лиценциран со лиценца за отворен код.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, во случаи кога се работа за деловна тајна на издавачот на дигитален паричник, загрозување на безбедноста на дигиталниот паричник, загрозување на националната безбедност, заштита на авторските права, донесена судска

одлука и во други случаи утврдени со закон, одредени компоненти на софтверот на дигиталниот паричник кои не се инсталирани на корисничките уреди, нема бидат откриени.

(4) Издавачите на дигиталните паричници обезбедуваат техничко-технолошки средства и стандарди за валидација, со кои вршат проверка на:

- автентичноста и валидноста на дигиталните паричници кои ги издале и издаваат и
- потврда на корисниците за автентичноста и валидноста на засегнатите страни регистрирани во Регистарот на засегнати страни од член 20-s од овој закон.

(5) Издавачите на дигитален паричник на своите корисници обезбедуваат техничка поддршка, која треба да ја добијат при издавање на дигиталниот паричник, вклучително и да пријават технички проблеми или какви било други прекини кои имаат негативно влијание врз употребата на дигиталниот паричник.

(6) Дигиталните паричници се обезбедуваат со употреба на регистрирана шема за електронска идентификација на високо ниво на сигурност.

(7) Издавачите на дигиталните паричници обезбедуваат техничка и интегрирана заштита на дигиталните паричници.

(8) Издавањето, користењето и престанокот на користење на дигиталниот паричник е бесплатно за сите физички лица.

(9) Начинот на издавање на дигиталниот паричник, начинот на обезбедување на техничка поддршка од став (5) на овој член и начинот на обезбедување на техничка и интегрирана заштита од став (7) на овој член, ги пропишува министерот.

(10) Начинот на определување на националниот издавач на дигитален паричник од став (1) алинеја 2 на овој член го пропишува министерот.

(11) Националниот издавач од став (1) алинеја 2 на овој член го определува Владата.

Функционалности на дигиталниот паричник

Член 20-ѓ

(1) Дигиталниот паричник ги обезбедува следните функционалности:

(а) безбедно барање, добивање, избирање, комбинирање, складирање, бришење, споделување и презентирање на податоците за идентификација на лицето, вклучително и доколку е применливо, комбинирање на овие податоци со електронските потврди на атрибути, со истовремено обезбедување на можност за селективно откривање на податоци, да се потврди нивната автентичност на засегнати страни во онлајн и, каде што е соодветно, во офлајн режим, со цел корисникот да пристапи до електронски услуги, под единствена контрола на корисникот;

(б) генерирање на псевдоними и локално енкриптирано складирање во дигиталниот паричник;

(в) безбедна автентикација на дигиталниот паричник на друго лице, како и примање и споделување на податоци за идентификација и електронски потврди на атрибути на безбеден начин помеѓу два дигитални паричници;

(г) пристап до евиденција на сите трансакции извршени преку дигиталниот паричник преку контролна табла што му овозможува на корисникот:

- преглед на ажурирана листа на засегнати страни со кои корисникот воспоставил врска и, каде што е применливо, сите разменети податоци;

- лесно да побара бришење на личните податоци од страна на засегнатата страна согласно прописите за заштитата на личните податоци;

- лесно да пријави засегнатата страна до Агенцијата за заштита на личните податоци, кога се сомнева за незаконско или сомнително барање за податоци;

(д) потпишување со квалификуван електронски потпис или печатање со квалификуван електронски печат;

(f) преземање, до степен што е технички изводлив на податоците за корисникот, електронските потврди на атрибути и поставките за користење на дигиталниот паричник;
(e) овозможување на слободен пренос на лични податоци од страна на корисникот во дигиталниот паричник.

(2) Издавачите на дигитални паричници може да обезбедат дополнителни функционалности на дигиталниот паричник, вклучително и интероперабилност со регистрираните средства за електронска идентификација, доколку тие дополнителни функционалности не се во спротивност со функционалностите од ставот (1) на овој член, а се согласно закон.

Протоколи и интерфејси на дигитален паричник

Член 20-е

(1) За да може дигиталниот паричник да се користи треба да има интерфејс и да ги поддржува протоколите за:

- издавање на податоци за идентификација на лица, квалификувани и неквалификувани електронски потврди на атрибути или квалификувани и неквалификувани сертификати во дигитален паричник;
- засегнати страни да побараат и да ги потврдат податоците за идентификација на лице и електронските потврди на атрибути;
- споделување и презентирање на податоци за идентификација на лица, електронски потврди на атрибути или на селективно откривање на поврзани податоци на засегнати страни, онлајн и, каде што е соодветно, во офлајн режим;
- корисникот да дозволи интеракција со дигитален паричник и да ја прикаже ознаката за доверба на дигитален паричник;
- безбедна регистрација на корисник со употреба на средства за електронска идентификација издадени во рамки на регистрирана шема за електронска идентификација на високо ниво на сигурност;
- интеракција помеѓу дигитални паричници на две лица со цел безбедно примање, потврдување и споделување податоци за идентификација на лице и електронски потврди на атрибути;
- автентикација и идентификување на засегнатите страни преку спроведување механизми за автентикација согласно овој закон;
- засегнатите страни да ја потврдат автентичноста и валидноста на дигиталниот паричник;
- барање од засегнатата страна да ги избрише лични податоци во согласност со прописите од областа на заштитата на личните податоци;
- пријавување на засегнатата страна до Агенцијата за заштита на личните податоци кога е примено незаконско или сомнително барање за податоци;
- создавање квалификувани електронски потписи или електронски печати преку употреба на средства за создавање на квалификувани електронски потписи или печати.

(2) Дигиталниот паричник не треба да доставува информации на давателите на услугата за електронска потврда за атрибути во врска со употребата на тие електронски потврди.

(3) Засегнатите страни кои имаат намера да овозможат употреба на дигиталниот паричник треба да бидат автентифицирани и идентификувани согласно овој закон за да може да се употребува дигиталниот паричник.

(4) Дигиталниот паричник треба да ги исполни условите кои се однесуваат на високо ниво на сигурност од член 13 од овој закон, а особено барањата за потврда и верификација на идентитет и употреба и автентикација на средства за електронска идентификација.

(5) Во случај на барање за електронска потврда на атрибути од страна на засегнатата страна или од друг корисник на дигиталниот паричник, корисникот на дигиталниот

паричник се известува дека засегнатата страна или друг корисник на дигиталниот паричник имаат дозвола за пристап.

(6) Податоците за идентификација на корисникот кои се достапни преку шемата за електронска идентификација која се користи за дигиталниот паричник, јасно и точно го идентификуваат секое физичко или правно лице кое го користи дигиталниот паричник.

Користење на дигиталниот паричник и управување со податоците

Член 20-ж

(1) На корисниците на дигиталниот паричник им се обезбедува целосна контрола врз употребата на дигиталниот паричник, како и на податоците содржани во нивниот дигитален паричник.

(2) Издавачот на дигитален паричник не смее да собира информации за употребата на дигиталниот паричник кои не се неопходни за обезбедување на услугите на дигиталниот паричник, ниту да комбинира, односно впарува податоци за идентификација на лица или какви било други лични податоци складирани или поврзани со употребата на дигиталниот паричник со лични податоци од кои било други услуги кои ги обезбедува издавачот на дигиталниот паричник, освен ако корисникот изречно не побарал поинаку.

(3) Личните податоци кои се однесуваат на обезбедувањето на дигиталниот паричник се чуваат одвоени од сите други податоци со кои располага издавачот на дигиталниот паричник.

(4) Користењето на дигиталниот паричник е доброволно.

(5) Пристапот до услугите обезбедени од институциите на јавниот сектор или приватниот сектор, пристапот до пазарот на трудот и слободата на основање и деловно работење на ниту еден начин не смее да биде ограничена или помалку поволна за физичките или правните лица кои не користат дигитален паричник.

(6) Начинот на користење на дигиталниот паричник го пропишува министерот.

Рамка за дигитален паричник

Член 20-з

(1) Техничките правила кои се имплементираат за издавање и користење на дигиталниот паричник, односно рамка за дигитален паричник:

(а) не смее да овозможува на давателите на електронски потврди на атрибути или на која било друга страна, по издавањето на електронските потврди на атрибутите, да добиваат податоци што овозможуваат следење, поврзување или впарување на трансакциите или однесувањето на корисникот на дигитален паричник или да се добијат податоци за постоење за трансакциите или однесувањето на корисникот, освен ако корисникот не дал согласност за обработка на наведените податоци.

(б) овозможува имплементација на техники за зачувување на приватноста кои обезбедуваат неповрзаност на податоци, каде што потврда на атрибутите не бара идентификација на корисникот.

(2) Техничките правила од став (1) на овој член ги пропишува министерот.

Регистар на засегнати страни

Член 20-с

(1) Засегнатата страна која има намера да овозможи употреба на дигитален паричник при обезбедување на електронски услуги го известува Министерството.

(2) Засегнатата страна од став (1) на овој член до Министерството треба да достави:

а) информации потребни за автентикација на дигиталните паричници, и тоа:

- државата во која е основана засегнатата страна и

- името на засегнатата страна, нејзиниот регистарски број како што е наведено во официјалниот регистар во кој е регистрирана, вклучително и податоците за идентификација на официјалниот регистар;
- б) податоци за контакт на засегнатата страна и
- в) причината за употреба на дигитален паричник, вклучително и наведување на податоците што ќе ги бара од корисниците.
- (3) Засегнатата страна не смее да бара од корисниците други податоци, освен оние со став (2) точка в) на овој член.
- (4) Министерството воспоставува Регистар на засегнати страни, кој е јавен и се води во електронска форма погодна за автоматска обработка и истиот е електронски потпишан или печатиран.
- (5) Засегнатата страна е должна без одлагање да го извести Министерството за секоја измена на податоците кои се содржани во Регистарот од став (4) на овој член.
- (6) Засегнатата страна која користи дигитален паричник е должна да се идентификува пред корисникот на дигиталниот паричник.
- (7) Засегнатата страна е одговорна за спроведување на постапката за автентикација и валидација на податоците за лична идентификација и електронската потврда на атрибути што ги бара од дигиталниот паричник.
- (8) Засегнатата страна не смее да го одбие користењето на псевдоними, ако идентификацијата на корисникот не се бара со закон.
- (9) Посредниците кои делуваат во име на засегнатата страна се сметаат за засегната страна и не смеат да чуваат податоци за содржината на електронската трансакција.
- (10) Формата, содржината и начинот на поднесување на известувањето од став (1) на овој член, потребната документација од став (2) на овој член, како и формата, содржината и начинот на водење на Регистарот на засегнатите страни ги пропишува министерот.
- (11) Техничките спецификации и процедурите за спроведување на постапката за автентикација и валидација на податоците за лична идентификација и електронската потврда на атрибути, како и употребата на псевдоними ги пропишува министерот.

Сертификација на дигитални паричници

Член 20-и

- (1) Сертификација на дигиталните паричници се врши по претходна оцената на сообразност на дигиталните паричници и шемата за електронска идентификација според која тие се обезбедени согласно член 20-ж ставови (2) и (3) од овој закон и со стандардите и техничките правила од член 20-з став (2) од овој закон, од страна на телата за оцена на сообразност.
- (2) Сертификацијата од ставот (1) на овој член се врши според шема за сертификација за сајбер безбедност на ниво на Европската унија, доколку шемата за сертификација за сајбер безбедност обезбедува целосна или делумна оценка на усогласеност на дигиталните паричници собарањата за сајбер безбедност утврдени согласно закон.
- (3) Сертификацијата од ставот (1) на овој член важи пет години, под услов издавачот на дигиталниот паричник да врши проценка на ранливост на секои две години.
- (4) Доколку при спроведување на проценката на ранливост е идентификувана ранливост и истата не е отстранета во рок од три месеци од нејзиното идентификување, издавачот на дигиталниот паричник се брише од листата на сертифицирани дигитални паричници.
- (5) Усогласеноста со барањата определени во овој закон кои се поврзани со обработка на лични податоци се потврдува согласно прописите за заштитата на личните податоци.
- (6) Издавачот на дигитален паричник е должен да ја достави сертификацијата од ставот (1) на овој член и проценката на ранливост до Министерството, најдоцна во рок од 15 дена од денот на нивното добивање, односно спроведување.

(7) Листата на стандарди и процедури за сертификација на дигитален паричник ја утврдува министерот.

Листа на сертифицирани дигитални паричници

Член 20-ј

(1) Пред издавањето на дигиталните паричници, издавачите на дигитални паричници поднесуваат барање до Министерството за упис во листата на сертифицирани дигитални паричници.

(2) Во прилог кон барањето од став (1) на овој член, издавачите на дигитални паричници доставуваат:

- сертификат и извештај за оценка на сообразност на дигиталниот паричник;
- опис на шемата за електронска идентификација која се користи за да се обезбеди дигиталниот паричник;
- правила за надзор и информации за одговорноста на издавачот на дигиталниот паричник;
- податоци за издавачот на шемата за електронска идентификација и
- процедури за исполнетост на безбедносните услови што треба да ги исполнат издавачите на шемите за електронска идентификација кои се вклучени во процесот на издавање на дигитален паричник.

(3) Врз основа на барањето од став (1) на овој член и податоците и документите од став (2) на овој член, Министерството на својата веб-страница објавува листа на сертифицирани дигитални паричници.

(4) Во случај на промена на податоците содржани во листата од став (3) на овој член, издавачот на дигитален паричник доставува ажурирани податоци и документи до Министерството во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.

(5) Министерството во рок од 30 дена од денот на доставување на податоците и документите ја ажурира листата од став (3) на овој член и ја објавува на веб-страницата на Министерството.

(6) Формата, содржината и начинот на поднесување на барањето од став (1) на овој член, како и формата, содржината на начинот на водење на листата на сертифицирани дигитални паричници ги пропишува министерот.

Нарушување на безбедноста на дигитален паричник

Член 20-к

(1) Во случаите кога е нарушена безбедноста на дигиталните паричници, техничко-технолошки средства и стандарди за валидација од член 20-д став (4) од овој закон или шемата за електронска идентификација според која се обезбедуваат дигиталните паричници или се компромитирани на начин што влијае на нивната веродостојност или на веродостојноста на други дигитални паричници, издавачот на дигиталниот паричник е должен веднаш да го суспендира обезбедувањето и користењето на дигиталните паричници, се до отстранување на причините за нарушување на безбедноста.

(2) Доколку нарушувањето на безбедноста определени од ставот (1) на овој член не се отстранат во рок од три месеци од суспензијата или во случај на сериозно нарушување на безбедноста издавачот на дигиталните паричници ќе ги повлече дигиталните паричници.

(3) Издавачот на дигитален паричник е должен да ги информира корисниците на дигиталниот паричник, засегнатите страни и Министерството, веднаш, но не подоцна од 72 часа од настанувањето на нарушувањето на безбедноста на дигиталниот паричник.

(4) Во случаите кога од нарушувањето на безбедноста се засегнати лични податоци, издавачот на дигитален паричник е должен веднаш, но не подоцна од 72 часа од настанувањето на нарушувањето на безбедноста да ја извести Агенцијата за заштита на

личните податоци и соодветно да ја информира јавноста, согласно прописите за заштита на личните податоци.

(5) Министерството веднаш ги информира корисниците на дигитален паричник за секое нарушување на безбедноста што може целосно или делумно да го загрози нивниот дигитален паричник или неговата содржина.

Одговорност на издавачите на дигитален паричник

Член 20-л

(1) Издавачот на дигитален паричник е одговорен за штетата која настанала како последица од непостапување согласно овој закон, ако штетата е предизвикана намерно, од небрежност или од пропуштање на должно внимание, согласно прописите од областа на облигационите односи.

(2) Издавачот на дигиталниот паричник треба да биде осигуран од штета или да обезбеди финансиски средства согласно овој закон за одговорност за штета од употреба на шеми за електронска идентификација.

Одговорност на корисниците на дигитален паричник

Член 20-љ

Корисникот на дигиталниот паричник е должен да ги чува средствата и податоците за издавање на електронски потпис, електронски печати и дигиталниот паричник од неовластен пристап и користење и истите да ги користи согласно овој закон.

Користење на европски дигитален паричник за дигитален идентитет

Член 20-м

(1) Доколку за пристап до онлајн услуга која ја обезбедува институција од јавниот сектор е потребна електронска идентификација и автентикација, институцијата од јавниот сектор е должна да овозможи користење на европски дигитален паричник за дигитален идентитет регистриран во регистрите на сертифицирани европски дигитални паричници за дигитален идентитет, доколку корисникот на онлајн услугата ги исполнува услови за обезбедување на пристап до онлајн услугата.

(2) Кога засегната страна од приватниот сектор која обезбедува електронски услуги, освен со исклучок на микро и мали претпријатија, бара да се користи силна автентикација на корисник на електронска идентификација или доколку е потребна силна автентикација на корисникот за онлајн идентификација за договорна обврска, вклучително и во областите на транспорт, енергетика, банкарство, финансиски услуги, социјално осигурување, здравство, водоснабдување, поштенски услуги, дигитална инфраструктура, образование или телекомуникации, засегнатите страни од приватен сектор, само по барање на корисникот, овозможува користење на европски дигитални паричници за дигитален идентитет регистрирани во регистрите на сертифицирани европски дигитални паричници за дигитален идентитет, доколку корисникот на електронската услуга ги исполнува услови за обезбедување на пристап до електронската услуга.“.

Член 6

Во член 21 став (2) во точката 9) сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка.

Во точката 10) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

По точката 10) се додаваат три нови точки 11), 12) и 13) кои гласат:

„11) квалификувана доверлива услуга за електронска потврда на атрибути;

12) квалификувана доверлива услуга за електронски записник и

13) квалификувана доверлива услуга за управување со средство за создавање на електронски потпис или печат од далечина.“.

Член 7

Во член 24 ставот (5) се менува и гласи:

„(5) Давател на доверлива услуга за обезбедување на доверливите услуги треба да има донесено процедури и да ги преземе потребните мерки за управување со правни, деловни, оперативни или други директни или индиректни ризици поврзани со обезбедувањето на доверливите услуги, и тоа:

- постапка за регистрација и начин на употреба на доверлива услуга;
- процедурални или административни проверки кои се потребни за обезбедување на доверливата услуга и
- управување и имплементација на доверливи услуги.

б) да ги извести надлежните органи, засегнатите страни што може да се идентификуваат и јавноста, доколку тоа се бара за заштитата на јавниот интерес, за секое нарушување на безбедноста во обезбедувањето на доверливата услуга или спроведувањето на мерките наведени во точка (а) на овој став, кои може да имаат значително влијание врз обезбедувањето на доверливата услуга или заштитата на личните податоци, веднаш, а не подоцна од 24 часа откако дознале за нарушувањето на безбедноста.

Ставот (7) се брише.

Ставот (8) кој станува став (7) се менува и гласи:

„(7) Во случај кога нарушувањето на безбедноста е поврзано со заштитата на личните податоци, давателот на доверлива услуга е должен веднаш, но не подоцна од 72 часа од настанувањето на нарушување на безбедноста да ја информира Агацијата за заштита на личните податоци согласно прописите за заштита на личните податоци.“.

Ставот (9) се брише.

Ставот (10) кој станува став (8) се менува и гласи:

„(9) Листата на стандарди, спецификации и процедури за обезбедување на усогласеноста со условите од став (5) на овој член ја утврдува министерот.

Ставот (11) станува став (9).“.

Член 8

Во членот 25 пред зборот „Министерството“ се додава бројот „(1)“.

По точката 8) се додава нова точка 9), која гласи:

„9) спроведува задолжителни консултации со јавноста пред донесување на подзаконските акти определени со овој закон.“.

По ставот (1) се додаваат три нови ставови (2), (3) и (4), кои гласат:

„(2) Во случај на прекугранична соработка на државата, Министерството претставува единствена точка за контакт за доверливи услуги, дигитални паричници и шеми за електронска идентификација.

(3) Министерството собира податоци во врска со функционирањето на дигиталните паричници и квалификуваните доверливи услуги, и тоа за:

- (а) бројот на физички и правни лица кои имаат валиден дигитален паричник;
- (б) видот и бројот на услуги кои прифаќаат користење на дигитален паричник;
- (в) бројот на поплаки од корисници за заштита на потрошувачите или заштита на податоци кои се однесуваат на засегнатите страни и квалификувани доверливи услуги и

(4) Министерството објавува извештај за значајни безбедносни инциденти, загрозување на податоци и засегнати корисници на дигитален паричник или на квалификувани доверливи услуги на својата веб-страница, најмалку еднаш годишно.

Член 9

Во член 27 во ставот (1) зборовите „министерот за информатичко општество и администрација“ се заменуваат со зборот „министерот“.

Член 10

Во член 28 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Верификацијата на идентитетот на корисникот на квалификуваната доверлива услуга, пред склучување на договорот од став (1) на овој член, се врши со:

а) употреба на дигитален паричник или регистрирана шема за електронска идентификација на високо ниво на сигурност;

б) употреба на квалификуван сертификат за електронски потпис или печат;

в) употреба на други начини за идентификација кои обезбедуваат високо ниво на сигурност за идентификација на лица. или

г) присуство на физичко лице или овластен претставник на правно лице, согласно закон.“.

Член 11

Во член 32 по ставот (7) се додаваат три нови ставови (8), (9) и (10), кои гласат:

„(8) Давателите на квалификувани доверливи услуги се должни да го известат Министерството најдоцна еден месец пред почетокот на планираната оцена на сообразност.

(9) Доколку давател на квалификувана доверлива услуга не успее да ги исполни условите од овој закон кои се однесуваат на даватели на квалификувани доверливи услуги, телото за оцена на сообразност определува дополнителен рок од 30 дена од овој закон.

(10) Доколку Агенцијата за заштита на личните податоци го известат Министерството дека давател на квалификувана доверлива услуга не е усогласен со прописите од областа на заштитата на личните податоци, Министерството, во согласност со степенот на неусогласеност, времетраењето и последиците од неусогласеноста, со решение го повлекува квалификуваниот статус на тој давател на квалификувана доверлива услуга за квалификуваната доверлива услуга што ја обезбедува.“.

Ставот (8) станува став (11).

Член 12

По членот 36 се додава нов наслов и нов член 36-а, кои гласат:

„Ознака за доверба на дигитален паричник

Член 36-а

„(1) Оznakата за доверба на дигитален паричник е знак кој е единствен, препознатлив и јасно укажува на дигиталниот паричник.

(2) Издавачот на дигиталниот паричник има право да ја користи ознаката за доверба и е должен да ја поврзе со листата за сертификација на дигитални паричници.

(3) Формата, структурата, големината и логото на ознаката за доверба за дигитален паричник ја пропишува министерот.“.

Член 13

Членот 44 се менува и гласи:

„(1) Создавањето или управувањето со податоци за создавање електронски потпис или дуплирање на податоците за создавање електронски потпис заради воспоставување на резервна копија ја врши давател на квалификувана доверлива услуга за управување со квалификувано средство за создавање електронски потпис или печат од далечина, во име на потписникот, на негово барање.

(2) Техничките стандарди кои треба да бидат исполнети од страна на давателите на квалификувана доверлива услуга, како и начинот на создавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати ги пропишува министерот.“.

Член 14

По членот 44 се додава нов наслов и нов член 44-а, кои гласат:

„Услови за обезбедување на квалификувана доверлива услуга за управување со квалификувани средства за создавање електронски потпис или печат од далечина

Член 44-а

(1) Управувањето со средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат од далечина го врши само давател на квалификувана доверлива услуга за управување со средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат од далечина, кој:

(а) создава или управува со податоци за создавање електронски потпис во име на потписникот;

(б) ги дуплира податоците за создавање електронски потпис заради воспоставување на резервни копии, под услов да се исполнети следните барања:

- безбедноста на дупликатите на збирки на податоци задолжително да биде на исто ниво на безбедност како и за оригиналните збирки на податоци и

- бројот на дуплирани збирки на податоци не смее да го надмине минимумот потребен за да се обезбеди континуитет на услугата;

(в) ги исполнува сите барања определени во потврдата за сообразност на средството за создавање на квалификуван електронски потпис од далечина, издадена согласно член 45 од овој закон.

(2) Техничките стандарди, спецификации и процедури за управување со средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат од далечина ги пропишува министерот.

Член 15

Во член 45 по ставот (8) се додаваат два нови ставови (9) и (10), кои гласат:

„(9) Валидноста на потврдата за сообразност на средство за создавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати е пет години, под услов издавачот на средството да врши проценка на ранливост на секои две години.

(10) Доколку при спроведување на проценката на ранливост е идентификувана ранливост и истата не е отстранета во рок од три месеци од нејзиното идентификување, валидноста на потврдата од став (9) на овој член престанува да важи.“.

Член 16

По членот 47 се додава нов наслов и нов член 47-а, кои гласат:

„Услови за валидација на напредни електронски потписи или електронски печати засновани на квалификувани сертификати

Член 47-а

(1) Процесот за валидација на напреден електронски потпис или електронски печат заснован на квалификуван сертификат ја потврдува валидноста на напредниот електронски потпис или напредниот електронски печат заснован на квалификуван сертификат, под услов:

(а) сертификатот што го поддржува потписот или печатот во моментот на потпишувањето или печатирањето да бил квалификуван сертификат за електронски потпис или печат кој е во согласност со одредбите од овој закон кои се однесуваат на квалификувани сертификати за електронски потписи или печати;

(б) квалификуваниот сертификат бил издаден од давател на квалификувана доверлива услуга за издавање на квалификувани електронски потписи или печати и бил важечки во моментот на потпишувањето, односно печатирањето;

(в) податоците за валидација на потписот или печатот одговараат на податоците доставени до засегнатата страна;

(г) сетот на податоци што го претставуваат потписникот, односно употребувачот на печатот во сертификатот е правилно доставен до засегнатата страна;

(д) употребата на кој било псевдоним е јасно означена на засегнатата страна доколку псевдоним бил користен во моментот на потпишувањето;

(е) интегритетот на потпишаните или печатаните податоци не е загрозен; и

(е) условите определени со член 38 или член 39 од овој закон биле исполнети во моментот на потпишувањето, односно печатирањето.

(2) Системот составен од техничко-технолошки средства што се користи за валидација на напредниот електронски потпис или напреден електронски печат заснован на квалификуван сертификат, на засегнатата страна и обезбедува точен резултат од процесот на валидација и оневозможува нарушување на безбедноста.

(3) Техничките стандарди, спецификации и процедури за валидација на напредните електронски потписи засновани на квалификувани сертификати ги пропишува министерот.“

Член 17

Во член 53 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Давателите на квалификувана доверлива услуги за квалификувана електронска препорачана достава може да се договорот за интероперабилноста помеѓу квалификуваните доверливи услуги за квалификувана електронска препорачана достава што тие ги обезбедуваат, под услов договорената рамка за интероперабилност да е сообразна на барањата определени во ставот (1) на овој член и истата да е потврдена од тело за оцена на сообразност.“

Ставот (2) станува став (3).

Член 18

По членот 56 се додава нов наслов и нов член 56-а, кои гласат:

„Превентивни мерки за сајбер безбедност

Член 56-а

(1) Издавачите на веб-прелистувачи не смеат да наметнуваат дополнителни барања за сертификатите за автентичност на веб-страници, освен барањата определени со стандардите кои треба да ги исполнува квалификуваниот сертификат за автентичност на веб-страница.

(2) Издавачите на веб-прелистувачи нема да преземат никакви мерки спротивни на барањата од став (1) на овој член, особено во однос на барањата за признавање на квалификувани сертификати за автентикација на веб-страници од член 55 од овој закон,

како и за барањата за прикажување на податоците за идентитетот кои треба да се обезбедени на начин лесен за користење.

(3) По исклучок на ставот (1) од овој член, во случај на нарушувања на безбедноста или губење на интегритетот на идентификуван сертификат или збир на сертификати, издавачите на веб прелистувачи можат да преземат мерки на претпазливост во однос на тој сертификат или збир на сертификати.

(4) Кога издавачот на веб прелистувач презема мерки на претпазливост во согласност со ставот (3) на овој член, истиот е должен веднаш писмено да го извести Министерството и субјектот на кој му е издаден сертификатот за автентичност на веб страници, за преземените мерки за намалување на ризиците поврзани со сајбер безбедноста.

(5) Министерството презема мерки врз основа на наводите содржани во известувањето од ставот (4) на овој член, доколку по утврдено нарушување на безбедноста не биде повлечен квалификуваниот сертификат за автентичност на веб-страници.

(6) Министерството го известува издавачот на веб-прелистувачот за укинување на мерките преземени согласно ставот (3) на овој член.“.

Член 19

По членот 60 се додаваа осум нови членови 60-а, 60-б, 60-в, 60-г, 60-д, 60-ѓ, 60-е и 60-ж, кои гласат:

„Правно дејство на електронската потврда на атрибути

Член 60-а

(1) Електронска потврда на атрибути и потврдата на атрибути која е издадена од институција од јавен сектор или од давател на квалификувана доверлива услуга во име на институција од јавен сектор има иста правна и доказна сила како јавна исправа.

(2) Не може да се оспорува доказната сила на електронската потврда на атрибути затоа што е издадена во електронска форма или затоа што не ги исполнува условите за квалификувани електронски потврди за атрибути.

(3) Податоците за идентификација на лицето содржани во електронската потврда на атрибути не може да ја заменат електронската идентификација со средство за електронска идентификација за пристап до електронска услуга која е обезбедена од институција од јавниот сектор, освен ако со закон поинаку не е определено.“.

Член 60-б

Услови што треба да ги исполни квалификувана електронска потврда на атрибути

(1) Доколку квалификувана електронска потврда на атрибути е повлечена по нејзиното издавање, престанува да важи од моментот на повлекувањето и нејзиниот статус не може да биде вратен.

(2) Квалификуваната електронска потврда на атрибути не смее да биде предмет на дополнителни услови, освен условите што се однесуваат за обезбедување на квалификувана доверлива услуга и стандардите од подзаконскиот акт од ставот (1) на овој член.

(3) Стандардите кои треба да ги исполни квалификуваната електронска потврда на атрибути како и минималната листа на податоци содржана во квалификуваната електронска потврда на атрибути ги пропишува министерот.

(4) Стандардите и процедурите за квалификувано електронско потврдување на атрибути кои се поврзани со издавањето на дигиталниот паричник ги пропишува министерот.

Верификација на атрибути од изворник на податоци

Член 60-в

- (1) Институцијата од јавниот сектор чиј репозиториум или систем е автентичен извор на атрибути претставува изворник на податоци кои се содржани во електронската потврда на атрибути.
- (2) Институциите од јавниот сектор кои се јавуваат во својство на изворници на податоци преземаат мерки со кои им се овозможува на давателите на квалификувани доверливи услуги за издавање на електронски потврди на атрибути да ги верификуваат атрибутите со употреба на електронски средства, на барање на корисниците согласно овој закон.
- (3) Министерството воспоставува и води каталог на атрибути и автентични извори.
- (4) Каталогот од ставот (3) на овој член се води во електронска форма и е јавно достапен.
- (5) Стандардите, спецификациите и процедурите за каталогот на атрибути, како и шемите за потврдување на атрибутите и процедурите за верификација на квалификуваните електронски потврди на атрибути ги пропишува министерот.

Услови за електронска потврда на атрибути издадена од или во име на изворник на податоци

Член 60-г

- (1) Електронската потврда на атрибути издадена од или во име на изворник на податоци треба да:
 - (а) ги исполнува стандардите пропишани со подзаконскиот акт од член 60-б став (1) од овој закон и
 - (б) има квалификуван сертификат за електронски потпис или квалификуван сертификат за електронски печат на изворникот на податоци, определен како автентичен извор во Каталогот на атрибути и автентични извори, кој содржи сет на сертифицирани атрибути во форма погодна за автоматска обработка и:
 - податоци со кој јасно се укажува дека изворникот на податоци е основан согласно закон и е одговорен за автентичниот извор на атрибутот, врз основа на кој се издава електронската потврда на атрибутите или е давател на квалификувана доверлива услуга за издавање на електронска потврда на атрибути кој дејствува во име на изворникот;
 - обезбедува збир на податоци кои недвосмислено го претставуваат автентичниот извор наведен претходната алинеја и
 - податок за идентификација на законот со кој е основан изворникот на податоци.
- (2) Институциите од јавниот сектор кои се автентичен извор на атрибути и кои издаваат електронски потврди на атрибути го исполнуваат нивото на сигурност и доверба еднакво на давателите на квалификувани доверливи услуги определено со овој закон.
- (3) Институциите од јавниот сектор кои се автентичен извор на атрибути до Министерството доставуваат известување за упис Каталогот на автентични извори и атрибути, со прилог извештај за оцена на сообразност, издаден од тело за оцена на сообразност.
- (4) Институциите од јавниот сектор кои се изворници на податоци до Министерството доставуваат известување за упис во Каталогот на автентични извори и атрибути.
- (5) Електронската потврда за атрибути издадена од или во име на институција од јавниот сектор се смета дека е во согласност со условите од ставот (1) на овој член, доколку истата е издадена во согласност со стандардите, спецификациите и процедурите од ставот (6) на овој член.
- (6) Стандардите, спецификации и процедури за електронско потврдување на атрибути издадени од или во име на институција од јавниот сектор ги пропишува министерот.
- (7) Институциите од јавниот сектор кои издаваат електронски потврди на атрибути обезбедуваат интерфејс за издавачите на дигиталните паричници.

Издавање на електронски потврди на атрибути во дигитални паричници

Член 60-д

(1) Издавачите на електронски потврди на атрибути им овозможуваат на корисниците на дигитален паричник да бараат, да добијат, да складираат и да управуваат со електронски потврди на атрибути.

(2) Давателите на квалификувана доверлива услуга за издавање на електронски потврди на атрибути обезбедуваат интерфејс за издавачите на дигиталните паричници.

Дополнително обезбедување на услугата за издавање на електронска потврда на атрибути

Член 60-ѓ

(1) Давателите на квалификувани и неквалификувани доверливи услуги за електронски потврди на атрибути не смеат да впаруваат или комбинираат лични податоци кои се однесуваат на обезбедувањето на овие услуги со лични податоци од други услуги кои истите ги обезбедуваат директно или од нивни деловни партнери.

(2) Личните податоци кои се поврзани со обезбедување на услуги за електронски потврди на атрибути се чуваат одвоени од другите податоци со кои располага давателот на доверлива услуга за електронски потврди на атрибути.

(3) Давателите на доверлива услуга за издавање на квалификувани електронски потврди на атрибути ја обезбедуваат оваа квалификувана доверлива услуга на начин што е одвоен од сите други услуги што ги обезбедуваат.

11. Електронски записници

Правно дејство на електронски записници

Член 60-е

(1) Не може да се оспорува доказната сила на електронски записник само затоа што е издаден во електронска форма или затоа што не ги исполнува условите за квалификуван електронски записник.

(2) Податоците содржани во квалификуван електронски записник издадени од квалификуван давател на доверлива услуга, се сметаат за потврда на нивниот единствен и точен хронолошки редослед и го задржуваат интегритетот.

Услови што треба да ги исполнат квалификуваните електронски записници

Член 60-ж

(1) Квалификуван електронски записник треба ги исполнува следните услови:

- да е создадени и управуван од еден или повеќе даватели на квалификувани доверливи услуги;

- да може да се утврди потеклото на записите на податоците во записникот;

- да обезбедува единствено хронолошко подредување на записите со податоци во записникот и

- да ги запишува податоците на таков начин што секоја последователна промена на податоците е веднаш забележлива, со што се обезбедува нивниот интегритет со текот на времето.

(2) Стандардите, спецификации и процедури за исполнување на условите што треба да ги исполнат квалификуваните електронски записници ги пропишува министерот.

Член 20

Во член 67 во ставот (1) се додава нова точка 1) која гласи:

„1) квалификуваните доверливи услуги не ги направи пристапни на лица со попреченост достапни на јасен и разбирлив јазик во согласност со Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со попреченост, во согласност со членот 5-а од овој закон;“.

Точките 1), 2), 3), 4) и 5) стануваат точки 2), 3), 4), 5) и 6).

По точката 6) која станува точка 7) се додава нова точка 8), која гласи:

„8) не го известат Министерството најдоцна еден месец пред почетокот на планираната оцена на сообразност, доколку тоа го побара согласно со членот 32 став (8) од овој закон.

Точките 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 14), 15) и 16) стануваат точки 9), 10), 11), 12), 13), 14), 15), 16), 17) и 18).

Член 21

Во член 69 во ставот (1) се додава нова точка 1), која гласи:

„1) шемата за електронска идентификација не ја направи пристапна на лица со попреченост, достапна на јасен и разбирлив јазик согласно со Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со попреченост, согласно со членот 5-а од овој закон;“

Во точката 1) која станува точка 2) сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка.

Во точката 2) која станува точка 3), точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова точка 4), која гласи:

„4) не обезбеди технички и организациски мерки заради обезбедување на високо ниво на заштита на личните податоци што може да се користат за прекугранично впарување на идентитетот согласно членот 20-а од овој закон.“.

Член 22

По членот 71 се додаваат три нови члена 71-а, 71-б и 71-в кои гласат:

„Член 71-а

(1) Глоба во износ од 500 евра до 1.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, глоба во износ од 1.000 евра до 2.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, глоба во износ од 3.000 евра до 6.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и глоба во износ од 5.000 евра до 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изречат за прекршок на правно лице – издавач на дигитален паричник, ако:

1) дигиталниот паричник за крајните корисници не е пристапен на лица со попреченост, достапен на јасен и разбирлив јазик во согласност со Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со попреченост согласно членот 5-а од овој закон;

2) не обезбедуваат техничко-технолошки средства и стандарди за валидација согласно со членот 20-д став (4) од овој закон;

3) на своите корисници не обезбедуваат техничка поддршка, која треба да ја добијат при издавање на дигиталниот паричник, вклучително и да пријават технички проблеми или какви било други прекини кои имаат негативно влијание врз употребата на дигиталниот паричник согласно со членот 20-д став (5) од овој закон;

4) не ги обезбедува функционалностите согласно членот 20-ѓ став (1) од овој закон;

5) собира информации за употребата на дигиталниот паричник што не се неопходни за обезбедување на услугите на дигиталниот паричник, или комбинира, односно впарува податоци за идентификација на лица или какви било други лични податоци складирани или поврзани со употребата на дигиталниот паричник со лични податоци од кои било други услуги кои ги обезбедува издавачот на дигиталниот паричник, освен ако корисникот изречно не побарал поинаку спротивно на членот 20-ж став (2) од овој закон;

6) техничките правила кои се имплементираат за издавање и користење на дигиталниот паричник, односно техничката рамка за дигитален паричник не овозможуваат на давателите електронски потврди на атрибути или на која било друга страна, по издавањето на електронските потврди на атрибутите, да добиваат податоци што овозможуваат следење, поврзување или впарување на трансакциите или однесувањето

на корисникот на дигитален паричник или да се добијат податоци за постоење за трансакциите или однесувањето на корисникот, освен ако корисникот не дал согласност за таква обработка на наведените податоци спротивно на членот 20-з став (1) точка (а) од овој закон;

7) техниките правила кои се имплементираат за издавање и користење на дигиталниот паричник, односно техниката рамка за дигитален паричник не овозможуваат имплементација на техники за зачувување на приватноста кои обезбедуваат неповрзаност на податоци, каде што потврдувањето на атрибутите не бара идентификација на корисникот спротивно на членот 20-з став (1) точка (б) од овој закон;

8) пред издавањето на дигиталните паричници, издавачите на дигитални паричници поднесуваат барање, доставуваат податоци и документи до Министерството заради упис во Листата листата на сертифицирани дигитални паричници согласно членот 20-ј став (1) од овој закон;

9) во случај на промена на податоците содржани во листата за сертифицирани дигитални паричници, издавачот на дигитален паричник не доставува ажурирани податоци или документи до Министерството во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената согласно членот 20-ј став (4) од овој закон;

10) во случаите кога е нарушена безбедноста на дигиталните паричници, техничко-технолошки средства и стандарди за валидација или шемата за електронска идентификација според која се обезбедуваат дигиталните паричници на начин што влијае на нивната веродостојност или на веродостојноста на други дигитални паричници, веднаш не го суспендира обезбедувањето и користењето на дигиталните паричници спротивно на членот 20-к став (1) од овој закон;

11) во случаите кога е нарушена безбедноста на дигиталните паричници, техничко-технолошки средства и стандарди за валидација или шемата за електронска идентификација според која се обезбедуваат дигиталните паричници на начин што влијае на нивната веродостојност или на веродостојноста на други дигитални паричници, соодветно не ги информира корисниците на дигиталниот паричник, засегнатите страни и Министерството, спротивно на членот 20-к став (3) од овој закон;

12) во случаите кога е нарушена безбедноста на дигиталните паричници, техничко-технолошки средства и стандарди за валидација или шемата за електронска идентификација според која се обезбедуваат дигиталните паричници на начин што влијае на нивната веродостојност или на веродостојноста на други дигитални паричници веднаш, но не подоцна од 72 часа од настанувањето на нарушувањето на безбедноста или компромитирањето не го Министерството согласно со членот 20-к став (4) од овој закон;

13) во случаите кога од нарушувањето на безбедноста се засегнати лични податоци, веднаш, но не подоцна од 72 часа од настанувањето на нарушувањето на безбедноста или компромитирањето не ја информира Агенцијата за заштита на личните податоци и соодветно не ја информира јавноста согласно со членот 20-к став (5) од овој закон;

(2) Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорно лице во правното лице издавач на дигитален паричник за прекршоците од ставот (1) на овој член.

Член 71-б

(1) Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице-корисник на дигиталниот паричник ако:

1) не да ги чува средствата и податоците за издавање на електронски потпис или печат од неовластен пристап и користење и истите не ги користи во согласност со одредбите на овој закон согласно со членот 20-г став (1) од овој закон или

2) не ги чува средствата и податоците за издавање на дигиталниот паричник од неовластен пристап и користење и не го користи во согласност со одредбите на овој закон согласно со членот 20-ль став (2) од овој закон.

Член 71-в

(1) Глоба во износ од 500 евра до 1.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, глоба во износ од 1.000 евра до 2.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, глоба во износ од 3.000 евра до 6.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и глоба во износ од 5.000 евра до 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице – засегната страна, ако:

1) не го извести Министерството за намерата да овозможи употреба на дигитален паричник за обезбедување на електронска услуга согласно со членот 20-s став (1) од овој закон;

2) бара од корисниците други податоци, освен оние кои се определени во членот 20-s став (2) од овој закон, спротивно на членот 20-s став (3) од овој закон;

3) без одлагање не го извести Министерството за секоја измена на податоците кои се содржани во Регистарот спротивно на членот 20-s став (5) од овој закон и

4) не се идентификува пред корисникот согласно со членот 20-s став (6) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорно лице во правното лице засегната страна за прекршоците од ставот (1) на овој член.

Член 23

(1) Давателите на доверливи услуги и издавачите на шеми за електронска идентификација кои се регистрирани во Регистарот на на даватели на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација, согласно Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 275/19 и 3/25) се должни да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон кои се однесуваат на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација во рок од 12 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Електронските потписи, електронските печати и електронските временски жигови издадени до денот на отпочнување со примен на овој закон, продолжуваат да важат се до истекот на нивната важност.

Член 24

Започнатите постапки до денот на отпочнување со примена на овој закон, ќе завршат согласно Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 275/19 и 3/25).

Член 25

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 26

Овој закон престанува да важи со пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

Член 27

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 јуни 2027 година.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ
НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ЕЛЕКТРОНСКИ ДОКУМЕНТИ, ЕЛЕКТРОНСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ДОВЕРЛИВИ
УСЛУГИ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ - ЗАКОНОТ

Со Регулативата (ЕУ) 2024/1183 на ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ ОД 11 АПРИЛ 2024 година за изменување на Регулативата (ЕУ) бр. 2014/910 во однос на воспоставување на европска рамка за дигитален идентитет. Со донесувањето и целосната имплементација на овој закон ќе се обезбеди усогласеност на домашното со европското законодавство.

Подетелно, во член 1 од овој предлог на закон се проширува предметот на регулирање со додавање на нови доверливи услуги и Паричникот за дигитален идентитет како важно дополнување кое ќе овозможи поедноставно и побезбедно управување и користење на дигиталниот идентитет на граѓаните и деловните субјекти. Во член 2 се вршат промени и дополнувања во дефинициите на поимите со цел да се обезбеди поголема јасност и усогласеност со европското законодавство, а особено се дефинира Паричникот за електронски идентитет, електронската потврда на атрибути, електронскиот записник, управување со средствата за создавање на електронски потпис и електронски печат на далечина, како и начинот на нивната употреба. Со член 3 се додава нов член кој ја уредува пристапноста до средствата за електронска идентификација, доверливи услуги и паричникот за дигитален идентитет на лицата со попреченост. Со член 4 се предвидува соработка на Министерството за дигитална трансформација со меѓународни институции за обезбедување интероперабилност и интеграција на националниот дигитален паричник во европските системи и регистрите. Член 5 детално ги регулираат сите прашања поврзани со воспоставувањето, издавањето, безбедноста и користењето на Паричникот за електронски идентитет. Се утврдува дека неговото користење е доброволно и бесплатно за физички лица, со високи безбедносни стандарди и заштита на личните податоци. Се предвидува и техничка и административна поддршка, како и услови за пристап и интероперабилност на дигиталниот паричник.

Во член 6 се додаваат нови квалификувани доверливи услуги: електронска потврда на атрибути, електронски записник и управување со далечинско квалификувано создавање на електронски потписи и печати, со што се зголемува нивото на доверба и сигурност на дигиталните трансакции. Во член 7 се зајакнува надзорот и безбедносните обврски на давателите на доверливи услуги. Воведува обврска тие да имаат политики за управување со ризици, процедури за известување при инциденти (најдоцна во рок од 24 часа), мерки за сајбер безбедност според степенот на ризик, обврска за информирање на органот за заштита на лични податоци при компромитирање, утврдување на стандарди преку подзаконски акт, и меѓународна соработка во областа на безбедноста на доверливите услуги. Во член 8 се проширува улогата на Министерството во областа на доверливите услуги и дигиталните паричници. Се воведува обврска за јавни консултации при донесување подзаконски акти. Министерството се утврдува како единствена контакт точка за прекугранична соработка. Дополнително, се задолжува да собира и објавува статистички податоци за користење на дигитални паричници и доверливи услуги – како што се број на корисници, вид на услуги, поплаки и инциденти – во отворен, машински читлив формат, заради транспарентност и следење на влијанијата.

Со член 9 се прецизира како треба да се изврши верификацијата на идентитетот на корисникот пред да се склучи договор за користење на квалификувана доверлива услуга. Се утврдуваат четири алтернативни начини: преку дигитален паричник или регистрирана шема за е-идентификација на високо ниво на сигурност, преку квалификуван сертификат, преку други сигурни методи одобрени од тело за оцена на сообразност, или со физичко присуство.

Член 10 се однесува на постапките поврзани со оцената на сообразност кај давателите на квалификувани доверливи услуги. Се воведуваат обврски за навремено информирање на Министерството пред почетокот на оцената и можност Министерството да присуствува на процесот. Ако давателот не ги исполнува условите, може да добие дополнителен рок, но и да го загуби квалификуваниот статус ако има повреди на прописите за заштита на личните податоци. Конечно, се уредува обврската на министерот да утврди стандарди и постапки за оценување, како и да определи кои тела се овластени да ја вршат оцената во државата, а со член 11 се дава обврска за користење на ознаката за доверба за издавачите на Паричникот за дигитален идентитет.

Член 12 воведува нови правила за тоа кој и како може да управува со податоци за создавање на електронски потпис или нивно дуплирање при создавање резервна копија. Јасно се утврдува дека само давател на квалификувана доверлива услуга за управување со средства за далечинско потпишување може да ја врши оваа дејност, и тоа во име на потписникот и по негово барање. Дополнително, министерот добива надлежност да пропише технички стандарди и постапки за создавање на овие квалификувани потписи и печати.

Во член 13 се воведуваат посебни услови за давателите на квалификувани доверливи услуги кои управуваат со средства за создавање квалификувани електронски потписи или печати од далечина. Се утврдува дека само овластени даватели може да управуваат со овие податоци во име на потписникот и да прават резервни копии, под услов да се задржи истиот степен на безбедност како оригиналот и бројот на копии да биде минимален. Дополнително, овие даватели мора да бидат усогласени со извештајот за сообразност на средството. Министерот ќе донесе правилник за техничките стандарди и процедури, по претходни консултации со јавноста.

Во член 14 се воведуваат дополнителни безбедносни гаранции за средствата за создавање квалификувани електронски потписи или печати. Се утврдува дека сертификатот за сообразност важи пет години, но само ако издавачот на средството врши проценка на ранливост на секои две години.

Со член 15 се уредуваат условите за валидација на напредни електронски потписи или печати засновани на квалификувани сертификати. Се пропишува дека валидноста на таквите потписи или печати се потврдува ако се исполнети неколку технички и правни услови: валиден квалификуван сертификат во моментот на потпишување, точност на валидирачките податоци, непроменет интегритет на документите и исполнетост на условите утврдени во законот.

Во член 16 се уредува интероперабилноста на квалификуваните електронски препорачани достава. Се додава можност давателите на вакви услуги да склучат договор за меѓусебна интероперабилност, под услов договорената рамка да ги исполнува пропишаните барања и да биде потврдена од соодветно тело за оцена на сообразност.

Со член 17 се уредуваат превентивни мерки за сајбер безбедност, особено во однос на користењето на квалификувани сертификати за автентичност на веб-страници. Издавачите на веб-прелистувачи не смеат да поставуваат дополнителни барања надвор од стандардите, освен во случаи на оправдана загриженост за безбедност.

Со член 18 се воведуваат одредби за електронската потврда на атрибути и електронските записници. Електронската потврда на атрибути, кога е издадена од институција од јавниот сектор или овластен давател, има иста правна важност како јавна исправа. Се утврдуваат услови, стандарди и каталог на атрибути и автентични извори, со прописи за верификација, техничка сигурност и заштита на лични податоци. Исто така, се регулира употребата на атрибути во дигиталните паричници.

Со членот 22 се додаваат нови членови, 71-а, 71-б и 71-в со кои се уредуваат прекршочните одредби.

Со членовите 23, 24, 25, 26 и 27 се уредуваат донесувањето на подзаконските акти, усогласување на законските одредби и стапување на сила на предлог законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во одредбите од овој закон се меѓусебно поврзани, истите се однесуваат на иста правна работа и како такви прават правна целина и се применливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со усвојувањето на предложените законски решенија ќе се создаде модерна и усогласена правна рамка која значително ќе ја подобри и поедностави работата на електронските услуги во државата. Воведувањето на дигиталниот паричник за електронски идентитет ќе овозможи побрзи, посигурни и поедноставни електронски трансакции за граѓаните и деловните субјекти. Дополнително, ќе се зајакне заштитата на личните податоци и довербата во електронските услуги.

Долгорочно, предложените мерки ќе овозможат поголема дигитална инклузија, подобрување на административната ефикасност и посилна интеграција на Република Северна Македонија во единствениот дигитален пазар на Европската Унија.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ ДОКУМЕНТИ, ЕЛЕКТРОНСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ДОВЕРЛИВИ УСЛУГИ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ ИЛИ ДОПОЛНУВААТ

Цел

Член 2

- (1) Целта на овој закон е обезбедување на безбедност на средствата за електронска идентификација и безбедност при обезбедување доверливи услуги.
- (2) Цел на овој закон е уредување на електронските потписи, електронските печати, електронските временски жигови, електронските документи, услугите за електронска препорачана достава, услугите за проверка на автентичност на веб страници, како и зачувувањето на електронскиот потпис или печат и нивна валидација.

Дефиниции

Член 3

- (1) Одделни изрази употребени во овој закон, го имаат следново значење:
- 1) формат на електронски податоци се податоци создадени во електронска форма, погодни за електронска обработка и пренос преку електронски комуникациски системи;
 - 2) електронска трансакција е активност помеѓу две или повеќе страни, којашто се извршува по електронски пат;
 - 3) електронски документ е секоја содржина складирана во електронска форма, особено текстуални или звучни, визуелни или аудио-визуелни записи;
 - 4) производ е хардвер, софтвер или соодветните компоненти на хардвер или софтвер предвидени да се користат при обезбедување на доверливи услуги;
 - 5) интероперабилност е способноста на два или повеќе системи или нивните компоненти за размена на податоци и олеснување на заедничката употреба на податоци и знаење;
 - 6) јавен орган е државен орган, орган на државната управа, единица на локалната самоуправа, јавни претпријатија, установи, организации и правни лица на кои им се делегирани јавни овластувања во согласност со законодавството на Република Северна Македонија;
 - 7) автентикација е електронски процес кој овозможува електронска идентификација на физичко или правно лице или кој овозможува потврдување на потеклото и интегритетот на податоците во електронска форма;
 - 8) податоци за идентификација на лица се збир на податоци врз основа на кои единствено е можно да се идентификува идентитетот на правно лице, физичко лице или овластено лице на правно лице;
 - 9) електронска идентификација е процес на користење на податоци за идентификација на лица во електронска форма кои на уникатен начин го претставуваат физичкото или правно лице или овластено лице на правно лице;
 - 10) средства за електронска идентификација се материјални или нематеријални средства кои содржат податоци за идентификација на лица, а се користат за автентикација кај електронски услуги;
 - 11) издавач на средство за електронска идентификација е правно лице кое ги исполнува условите утврдени во овој закон за издавачи на средство за електронска идентификација;
 - 12) шема за електронска идентификација е систем за електронска идентификација според кој средствата за електронска идентификација се издаваат на физички или правни лица или овластено лице на правно лице;
 - 13) доверлива услуга е електронска услуга при електронски трансакции, која се состои од:

- создавање, валидација и верификација на електронски потписи, електронски печати или електронски временски жигови, услуги за електронска препорачана достава, како и сертификати поврзани со овие услуги или

- создавање, валидација и верификација на сертификати за автентичност на веб страници или

- зачувување на електронски потписи, печати или потврди поврзани со овие услуги.

Доверливите услуги може да бидат неквалификувани и квалификувани.

14) давател на доверлива услуга е правно лице кое обезбедува една или повеќе доверливи услуги;

15) засегната страна е физичко или правно лице кое има правен интерес од електронска идентификација или доверливи услуги;

16) квалификувана доверлива услуга е вид на доверлива услуга што ги исполнува условите утврдени со овој закон кои се однесуваат за квалификувана доверлива услуга;

17) давател на квалификувана доверлива услуга е давател на доверлива услуга кој обезбедува една или повеќе квалификувани доверливи услуги и чиј статус на давател на квалификувана доверлива услуга е доделен од страна на министерот за дигитална трансформација (во натамошниот текст: министерот) со регистрација во Регистарот на шеми за електронска идентификација и на доверливи услуги.

Давател на квалификувана доверлива услуга е правно лице на кое му се доделени јавни овластувања, согласно со одредбите од овој закон;

18) електронски потпис е збир на податоци во електронска форма кој е придружен кон или е логички поврзан со други податоци во електронска форма и кој потписникот го користи за потпишување;

19) електронски печат е збир на податоци во електронска форма кој е придружен кон или е логички поврзан со други податоци во електронска форма, со што се обезбедува сигурност на потеклото и интегритетот на придружените или поврзаните податоци;

20) податоци за изработка на електронски потпис се единствени податоци кои се користат од страна на потписникот за создавање на електронски потпис;

21) податоци за валидација се податоците кои се користат за валидација на електронски потпис или електронски печат;

22) сертификат за електронски потпис е електронска потврда која ги поврзува податоците за валидација на електронскиот потпис со физичко лице и која го потврдува најмалку името или псевдонимот на тоа лице;

23) сертификат за електронски печат е електронска потврда која ги поврзува податоците за валидација на електронскиот печат со правното лице и која го потврдува името на правното лице;

24) потписник е физичко лице кое создава електронски потпис;

25) создавач на електронски печат е правно лице кое создава електронски печат и истото во смисла на овој закон е определено и како запечатувач;

26) средство за создавање на електронски потпис или електронски печат е техничко средство, односно конфигуриран софтвер или хардвер, што се користи за создавање електронски потпис или електронски печат;

27) валидација е постапката за проверка и потврдување дека електронскиот потпис или електронскиот печат се валидни;

28) напреден електронски потпис е електронски потпис кој ги исполнува условите утврдени со овој закон кои се однесуваат за напреден електронски потпис;

29) квалификуван електронски потпис е напреден електронски потпис кој е создаден од средство за изработка на квалификуван електронски потпис и кој се заснова на квалификуван сертификат за електронски потпис;

- 30) средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат се средства кои ги исполнуваат условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на средства за создавање на квалификуван електронски потпис или печат;
- 31) квалификуван сертификат за електронски потпис е сертификат за електронски потпис издаден од давател на квалификувана доверлива услуга и кој ги исполнува условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на квалификуван сертификат за електронски потпис;
- 32) напреден електронски печат е електронски печат кој ги исполнува условите утврдени со овој закон кои се однесуваат за напреден електронски печат;
- 33) квалификуван електронски печат значи напреден електронски печат кој е изработен од средство за изработка на квалификуван електронски печат и кој се заснова на квалификуван сертификат за електронски печат;
- 34) податоци за изработка на електронски печат се единствени податоци кои се користат од страна на создавачот на електронски печат со цел создавање на електронски печат;
- 35) квалификуван сертификат за електронски печат е сертификат за електронски печат издаден од давател на квалификувана доверлива услуга и ги исполнува условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на квалификуван сертификат за електронски печат;
- 36) сертификат за автентичност на веб страница е потврда што овозможува да се потврди автентичноста на дадена веб страница и ја поврзува веб страницата со физичкото или правното лице на кое му е издаден сертификатот за автентичност на веб страница;
- 37) квалификуван сертификат за автентичност на веб страница е сертификат за автентичност на веб страница издадена од давател на квалификувана доверлива услуга и кој ги исполнува условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на квалификуван сертификат за автентичност на веб страница;
- 38) електронски временски жиг е збир на податоци во електронска форма кој поврзува други податоци во електронска форма со конкретно време и претставува доказ дека поврзаните податоци постоеле во конкретниот момент;
- 39) квалификуван електронски временски жиг е електронски временски жиг кој ги исполнува условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на квалификуван електронски временски жиг;
- 40) електронска препорачана достава е услуга која овозможува пренос на податоци помеѓу трети страни по електронски пат и обезбедува доказ во врска со преносот на податоците, вклучувајќи доказ за испраќање и примање на податоците, а притоа го заштитува преносот на истите од ризикот од загуба, кражба, оштетување или недозволените измени;
- 41) квалификувана електронска препорачана достава е услуга за електронска препорачана достава што ги исполнува условите утврдени во овој закон, а кои се однесуваат на квалификувана електронска препорачана достава;
- 42) конверзија е промена на формата или форматот на документот од една форма или формат во друга форма или формат, така што содржината на документот останува непроменета;
- 43) дигитализација е процес на конверзија на документ чијашто форма не е електронска во дигитализиран документ;
- 44) дигитализиран документ е електронски документ што е создаден со дигитализација на оригинални документи во писмена форма;
- 45) електронско складирање на документи е чување на документи во електронска форма, за кои е точно определено времето на чување на тие документи, соодветно на времето

на чување на документите во печатена форма, за кои времето на складирање е потврдено со електронски временски жиг;

46) квалификувано електронско складирање на документи е чување на електронски документи, кои при нивното складирање се потврдени со квалификуван електронски потпис или печат и квалификуван временски жиг;

47) ознака за доверба на доверлива услуга е ознака којашто е јасно препознатлива и којашто јасно упатува дека доверливата услуга ја обезбедува конкретен давател на доверлива услуга;

48) ознака за доверба на квалификувана доверлива услуга е ознака којашто е јасно препознатлива и којашто јасно упатува дека квалификуваната доверлива услуга ја обезбедува конкретен давател на квалификувана доверлива услуга;

49) тело за оценување на сообразноста е правно лице акредитирано да врши проценка на усогласеноста за исполнетост на услови кои се однесуваат на давател на квалификувана доверлива услуга и на квалификувани доверливи услуги кои истиот ги обезбедува;

50) лабораторија за тестирање е правно лице акредитирано да врши проценка на усогласеност на средствата за издавање на електронска идентификација, електронски потписи или електронски печати со условите определени со овој закон.

(2) Изразите што се употребуваат во овој закон чие значење не е дефинирано во ставот (1) на овој член, имаат значење утврдено со друг закон.

Прекугранична соработка во областа на електронската идентификација Интероперабилност на техничките системи

Член 19

Министерството соработува со надлежни меѓународни институции за прашањата поврзани со прекугранична интероперабилност на шемите за електронска идентификација и презема мерки во рамките на својата надлежност со цел да се утврди највисокото ниво на интероперабилност на шемите за електронска идентификација на национално ниво, со цел нивна интеграција и интероперабилност во меѓународно признатите шеми за електронска идентификација.

Регистрација на шеми за електронска идентификација издадени од странски правни лица

Член 20

(1) Министерството може да регистрира во Регистарот на даватели на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација и странски правни лица кои се регистрирани како даватели на доверливи услуги или како издавачи на шеми за електронска идентификација на ниво на Европската Унија или во земја членка на унијата.

(2) Министерството може да регистрира во Регистарот и шеми за електронска идентификација кои одговараат на високо ниво на сигурност, доколку таа шема се користи од страна на земја членка на Европската Унија.

(3) Министерството може да регистрира во Регистарот на даватели на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација и странски правни лица кои се регистрирани како даватели на доверливи услуги или како издавачи на шеми за електронска идентификација во друга држава која не е земја членка на Европската Унија, врз основа на претходно склучен договор со кој се утврдува реципроцитет на шемите за електронска идентификација или/и на давателите на доверливи услуги помеѓу Република Северна Македонија и државата во кое е регистрирано правното лице.

Вид на доверливи услуги

Член 21

- (1) Доверливи услуги се услугите кои се определени како доверливи согласно со одредбите од овој закон.
- (2) Квалификувани доверливи услуги се:
- 1) издавање на квалификувани сертификати за електронски потписи;
 - 2) издавање на квалификувани сертификати за електронски печати;
 - 3) издавање на квалификувани сертификати за автентичност на веб страници;
 - 4) квалификувана доверлива услуга на зачувување на квалификувани електронски потписи;
 - 5) квалификувана доверлива услуга на зачувување на квалификувани електронски печати;
 - 6) квалификувана валидација на квалификуван електронски потпис;
 - 7) квалификувана валидација на квалификуван електронски печат;
 - 8) квалификувана доверлива услуга на издавање квалификувани електронски временски жигови;
 - 9) квалификувана доверлива услуга на електронска препорачана достава и
 - 10) квалификувана доверлива услуга за електронско складирање на документи.
- (3) Давателот на доверлива услуга или давател на квалификувана доверлива услуга може да обезбеди една или повеќе услуги наведени во ставовите (1) и (2) на овој член.

Услови што треба да ги исполнат давателите на доверливи услуги

Член 24

- (1) Давателот на неквалификувана доверлива услуга, е должен да го извести Министерството за вршење на дејност најдоцна во рок од 15 дена сметано од денот на започнувањето на вршење на дејноста.
- (2) Давателот на неквалификувана доверлива услуга е должен во известувањето, покрај основните податоци за правното лице, да ги наведе и видот на услугите, техничките стандарди кои ги применува и изјава дека ќе ги почитува условите за вршење на дејноста.
- (3) Министерството ги запишува во Регистарот доверливите услуги и давателот на неквалификувана услуга од ставот (2) на овој член, врз основа на поднесеното известување доколку истото ги содржи сите податоци утврдени во ставот (2) на овој член.
- (4) Давател на квалификувана доверлива услуга пред да започне да ја врши својата дејност е должен да поднесе барање определено во членот 17 од овој закон за регистрација во Регистарот до Министерството.
- (5) Давателот на доверлива услуга е должен да ги преземе потребните технички и организациски мерки за управување со ризици кои би можеле да ја загрозат сигурноста при обезбедување на доверливи услуги.
- (6) Техничките и организациски мерки обезбедуваат нивото на безбедност да одговара на степенот на ризик, земајќи ги предвид најновите достапни технолошки решенија, а особено се преземаат мерки за спречување и намалување на безбедносни инциденти и да се ограничат штетните ефекти од можните инциденти, како и да се информираат засегнатите страни за негативните ефекти од безбедносните инциденти.
- (7) Давателот на доверлива услуга, без одлагање и најдоцна во рок од 24 часа од моментот на дознавањето, ќе го извести надлежниот орган за какви било нарушувања на безбедноста или намалување на интегритетот на услугата кои имаат значително влијание врз обезбедувањето на доверливата услуга или заштитата на личните податоци кои се обработуваат во рамките на обезбедувањето на услугата.
- (8) Во случај кога нарушувањето на безбедноста е поврзано со заштитата на личните податоци, давателот на доверлива услуга го известува и надлежниот орган за заштита на личните податоци.

(9) Доколку нарушувањето на безбедноста или губење на интегритетот на доверливата услуга може негативно да влијае на корисниците на доверливите услуги, давателот на доверлива услуга е должен веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа да го информира корисникот на доверливата услуга.

(10) Министерството ја информира јавноста, директно или со барање до давателот на доверлива услуга да го стори истото, доколку утврди дека со нарушувањето на безбедноста или губењето на интегритетот на доверливите услуги е засегнат јавниот интерес.

(11) Министерството соработува со надлежни меѓународни институции во врска со размена на информации за безбедноста и интегритетот на доверливите услуги согласно со меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија.

Надлежност на Министерството за доверливи услуги и шеми за електронска идентификација

Член 25

Министерството согласно со овој закон ги врши следниве задачи:

- 1) води Регистар на даватели на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација;
- 2) ги следи препораките од извештаите за проверка на исполнетост на условите за обезбедување на квалификувана доверлива услуга;
- 3) врши надзор над работата на давателите на доверливи услуги и издавачите на шеми за електронска идентификација;
- 4) иницира надзор пред тело за оценување на сообразноста над давателот на доверлива услуга;
- 5) спроведува вонредна проверка на исполнетост на условите за обезбедување на квалификувани доверливи услуги и шеми, во согласност со закон;
- 6) соработува со надлежниот орган за заштита на личните податоци и го известува без одлагање ако дознае дека давателите на доверливи услуги не ги почитуваат прописите за заштита на личните податоци;
- 7) го потврдува постоењето и правилното спроведување на плановите за престанок на вршење на дејност на давателот на доверлива услуга, вклучувајќи го и начинот на кој податоците што ги издал или добил ќе останат достапни со цел да се обезбеди континуитетот на услугата или да послужи како доказ во судска постапка;
- 8) соработува со органите за супервизија на Европската комисија.

Надлежно тело за акредитација

Член 27

(1) Министерството по претходно мислење од Институтот за акредитација на Република Северна Македонија донесува методологија за акредитација на тела за оценување на сообразност и лаборатории за тестирање на средства која ги вклучува и стандардите определени од страна на министерот за информатичко општество и администрација.

(2) Министерството води листа на акредитирани тела за оценување на сообразност и лаборатории во Република Северна Македонија.

(3) Акредитацијата извршена од страна на надлежен орган за акредитација од земја членка на Европската Унија се признава и во Република Северна Македонија.

2. Општи одредби за квалификувани доверливи услуги
Воспоставување на односот меѓу давателот на квалификувана доверлива услуга и
корисниците

Член 28

- (1) Квалификувана доверлива услуга се обезбедува врз основа на склучен договор меѓу давател на квалификувана доверлива услуга и корисникот на истата, кој договор се склучува по претходно барање од страна на корисникот.
- (2) Давателот на квалификувана доверлива услуга, пред склучување на договорот од ставот (1) на овој член, на јасен и недвосмислен начин го известува лицето кое го доставило барањето за користење на квалификувана доверлива услуга за сите важни околности што се однесуваат на користењето на услугата, а особено за:
- 1) прописите и правилата во врска со користењето на квалификувани доверливи услуги;
 - 2) било какви ограничувања за користење на квалификувани доверливи услуги и
 - 3) мерките што треба да ги преземе корисникот на квалификуваните доверливи услуги и потребната технологија за безбедно користење на квалификувана доверлива услуга.

Оценка на условите за обезбедување на квалификувани доверливи услуги

Член 32

- (1) Оценување на исполнетоста на условите за обезбедување на квалификувани доверливи услуги врши телото за оценување на сообразноста.
- (2) Телото за оценување на сообразност е надлежно и за вршење на проверка на сообразност и за даватели на неквалификувана доверлива услуга, по претходна иницијатива на Министерството или по барање на давателот на услугата.
- (3) По спроведување на оцената за исполнетост на услови, телото за оцена на сообразност е должно да изготви извештај за оцена на сообразност.
- (4) Оценувањето за сообразност задолжително се врши пред почетокот на вршење на дејноста давател на квалификувана доверлива услуга, како и најмалку еднаш на секои 24 месеци, за секој квалификуван давател на доверливи услуги.
- (5) По изготвениот извештај за спроведената оцена на сообразност на давателот или давател на квалификувана доверлива услуга, телото за оценување на сообразност извештајот го доставува до Министерството, веднаш а најдоцна во рок од три работни дена.
- (6) Министерството може да побара итно преоценување на сообразноста ако постојат неправилности во обезбедувањето на квалификувани доверливи услуги или ако настанал инцидент кој значително ја загрозил или нарушил безбедноста на информациите.
- (7) Цената на оценување на сообразност, вклучувајќи преоценка за итни случаи, се на товар на давателот на квалификувана доверлива услуга.
- (8) Министерот утврдува листа на стандарди кои треба да бидат исполнети од страна на телото за оценување на сообразност, потребна содржина на извештајот за оцена на сообразност, постапка за оценување за усогласеност со барањата, како и листа на правни лица кои се овластени во Република Северна Македонија или во земја членка на Европската Унија кои можат да вршат оценување на сообразност во Република Северна Македонија.

Ознака за доверба на квалификувана доверлива услуга

Член 36

- (1) Оznakата за доверба на квалификувана доверлива услуга (во натамошниот текст: како ознака за доверба) е знак кој е едноставен, препознатлив и јасно укажува на квалификувана доверлива услуга, чија форма, содржина и лого се утврдени со ставот (3) на овој член.

(2) Давателите на квалификувани доверливи услуги имаат право да ја користат ознаката за доверба за квалификувана доверлива услуга за која се регистрирани и истата се должни да ја поврзат со листата на квалификувани даватели на доверливи услуги.

(3) Министерот ги пропишува формата, структурата, големината и логото на ознаката за доверба на квалификувана доверлива услуга.

Средства за создавање на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат

Член 44

Министерот ги пропишува техничките стандарди кои треба да бидат исполнети, како и начинот на создавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати од страна на давателите на квалификувана доверлива услуга.

Сообразност на средствата за создавање на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат

Член 45

(1) Оцена на исполнетост на техничките стандарди што се однесуваат на средствата за издавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати врши акредитирана лабораторија.

(2) Лабораторијата издава потврда за сообразност на средство за создавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати и за истото го известува Министерството најдоцна во рок од седум дена, сметано од денот на издадената потврда за средствата.

(3) Техничките стандарди кои треба да бидат исполнети, а кои се предмет на оцена на исполнетост на технички барања од страна на овластеното тело се пропишани со актот донесен врз основа на членот 44 од овој закон.

(4) Министерството води листа на средства за создавање на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат, врз основа на податоците добиени од потврдите од лабораторијата.

(5) Лабораторијата без одлагање, а најдоцна во рок од седум дена од денот на настаната промена е должна да го извести Министерството за издавање или одземање на потврда за сообразност на средствата за создавање на квалификувани електронски потписи и квалификувани електронски печати.

(6) Министерот ја пропишува содржината и начинот на водењето на листата од ставот (4) на овој член, начинот на поднесување на барање за регистрација во листата, потребните документи со барањето, како и начинот за регистрација во листата.

(7) Содржината на потврдата за сообразност на средство за создавање на квалификувани електронски потписи или квалификувани електронски печати и начинот на нејзино издавање ја пропишува министерот.

(8) Средствата од ставот (1) на овој член кои се сертифицирани во акредитирани лаборатории во земја членка на Европската Унија се признаваат и во Република Северна Македонија.

Услови за обезбедување на квалификувана услуга за валидација на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат

Член 47

(1) Квалификувана услуга за валидација на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат може да биде обезбедена единствено од давател на квалификувана доверлива услуга и тоа:

1) процесот за валидација на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат е спроведен во согласност со членот 46 од овој закон;

2) на засегнатата страна и овозможува да добие потврда од процесот на валидација на автоматизиран начин, кој е сигурен и ефикасен;

3) дека потврдата од процесот на валидација од точката 2) од овој став е запечатена со напреден електронски печат или потпишана со напреден електронски потпис од давателот на квалификуваната доверлива услуга.

(2) Потврдата за валидација на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат издадена од давател на квалификувана доверлива услуга има иста правна и доказна сила како јавна исправа.

(3) Стандардите кои треба да ги содржат потврдите за валидација на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат ги пропишува министерот.

7. Електронска достава

Услови за вршење на квалификувана електронска препорачана достава

Член 53

(1) Квалификуваната електронска препорачана достава ги исполнува следните услови:

1) да е обезбедена преку еден или повеќе даватели на квалификувана доверлива услуга;

2) да обезбеди високо ниво на сигурност за идентификација на испраќачот;

3) да обезбеди идентификација на примачот пред доставата на податоците;

4) да обезбеди сигурност во процесот на праќање и примање на податоци преку употреба на напреден електронски потпис или напреден електронски печат на давателот на квалификувана доверлива услуга на таков начин што ќе се спречи можноста при евентуална промена на податоците да останат незабележани;

5) обезбеди сигурна размена на податоци која е соодветна на целите на испраќање и примање на податоци, а преку која ќе може јасно да се определи испраќачот и примачот на податоците;

6) да обезбеди сигурност дека времето и датумот на испраќање, примање и можните промени на податоците е јасно означено преку употреба на електронски временски жиг;

7) да обезбеди сигурност дека се исполнети условите поединечно за секој давател на услуга за електронска препорачана достава во случаите кога податоците се пренесуваат меѓу два или повеќе даватели на услуга за електронска препорачана достава.

(2) Стандардите кои ги содржат потврдите за квалификувана електронска препорачана достава ги пропишува министерот.

Правна и доказна сила на квалификуваниот сертификат за автентичност на веб страници

Член 56

(1) Квалификуваниот сертификат за автентичност на веб страници издаден од давател на квалификувана доверлива услуга има иста правна и доказна сила како јавна исправа.

(2) Квалификуваниот сертификат за автентичност на веб-страници издаден од давател на квалификувана доверлива услуга регистриран во Европската Унија или во земја членка на унијата се признава како да е издаден од домашно правно лице.

Услуги за електронско складирање и квалификувано електронско складирање на документи

Член 60

(1) Услуги за електронско складирање на документи ги обезбедува давател на доверливи услуги, кој има преземено соодветни технички и организациски мерки преку кои обезбедува сигурност на електронско складирање на документи, согласно со одредбите од овој закон.

(2) Давателот на услуги за електронско складирање на документи може да се ограничи на складирање на документи кои во нивната оригинална форма содржат електронски потпис или печат.

(3) За документ кој се чува во рамките на услугите на електронско складирање на документи постои презумција за верност на оригиналниот документ, за кој давателот на услугата електронско складирање на документи издава соодветен сертификат, согласно со одредбите од овој закон.

(4) Ако документот е зачуван со користење на услугите за електронско складирање на документи, така што периодот на складирање е подолг од пропишаниот период на чување на оригиналниот документ согласно со прописите од областа на архивското работење, тогаш оригиналниот документ може да биде уништен, освен ако не е поинаку определено со закон.

(5) Услуги за квалификувано електронско складирање на документи ги обезбедува давател на квалификувана доверлива услуга, кој има преземено соодветни технички и организациски мерки преку кои обезбедува сигурност на квалификуваното електронско складирање на документи, во согласност со одредбите од овој закон.

(6) Давателот на услуги за квалификувано електронско складирање на документи може да се ограничи на складирање на документи во кои нивната оригинална форма содржат квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат.

(7) За документ кој се чува во рамките на услугите на квалификувано електронско складирање на документи, во правиот промет се смета за верен на оригиналниот документ, за кој давателот на услугата квалификувано електронско складирање на документи издава соодветен сертификат согласно со одредбите од овој закон.

(8) Ако документот е зачуван со користење на услугите за квалификувано електронско складирање на документи, така што периодот на складирање е подолг од пропишаниот период на чување на оригиналниот документ, тогаш оригиналниот документ може да биде уништен, освен ако не е поинаку определено со закон.

(9) Министерот ги пропишува стандардите за електронско складирање и квалификувано електронско складирање на документи.

Член 67

(1) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изречат за прекршок на правно лице – давател на квалификувана доверлива услуга, ако:

1) не ги преземе потребните технички и организациски мерки за управување со ризиците кои ја загрозуваат сигурноста при обезбедување на доверливи услуги;

2) без одлагање, а најдоцна во рок од 24 часа од моментот на дознавање, не го извести Министерството за секое нарушување на безбедноста или губење на интегритетот, услуги кои имаат значително влијание врз обезбедувањето на доверливите услуги или заштитата на личните податоци кои се обработуваат во рамките на услугите;

3) при нарушување на безбедноста или губење на интегритетот на услугите, без одлагање, не го извести корисникот на доверливите услуги, ако постои закана за безбедност или губење на интегритетот на доверливите услуги или ако може да влијае негативно на корисниците на доверливите услуги;

4) пред склучувањето на договорот од членот 28 став (1) од овој закон не го извести лицето кое го поднело барањето за користење на квалификувани доверливи услуги за сите релевантни околности кои влијаат на услугата согласно со членот 28 став (2) од овој закон;

5) не ги исполнува условите од членот 29 од овој закон;

6) при издавање на квалификувани сертификати за доверливи услуги не ги провери информациите за идентитетот на физичко или правно лице содржани во квалификуваниот сертификат, во согласност со членот 31 став (2) од овој закон;

- 7) не ја провери усогласеноста со условите пред започнувањето на обезбедување квалификувани услуги на доверба или најмалку еднаш на секои 24 месеци;
- 8) пред да започне со вршење на дејноста давател на квалификувана доверлива услуга не е запишан во Регистарот на даватели на доверливи услуги и на шеми за електронска идентификација;
- 9) кој има намера да престане да ја врши оваа дејност е должен за намерата да го извести секој корисник на квалификувани доверливи услуги и Министерството, најдоцна три месеци пред планираниот престанок на вршење на дејноста;
- 10) во случај на престанок на вршење на дејноста давател на квалификувана доверлива услуга не ги достави сите потребни технички средства во однос на обезбедување на услуги до друг давател на квалификувана доверлива услуга на кој ја пренесува обврската за вршење на една или повеќе доверливи услуги;
- 11) во случај на престанок на вршење на дејноста давател на квалификувана доверлива услуга не ја достави целокупната документација и опремата во однос на обезбедување на услуги до друг давател на квалификувана доверлива услуга на кој ја пренесува обврската за вршење на една или повеќе доверливи услуги или до Министерството;
- 12) сертификатите за квалификуван електронски потпис или печат не ги содржат сите податоци наведени во членот 47 став (1) од овој закон;
- 13) давателот на квалификувана доверлива услуга за издавање на сертификати за квалификуван електронски потпис или печат не ги отповика издадените сертификати во случаите наведени во членот 42 став (1) од овој закон;
- 14) давателот на квалификувана доверлива услуга за издавање на сертификати за квалификуван електронски потпис или печат не ги извести корисниците на квалификувани доверливи услуги за поништување на сертификатот во рок од 24 часа од приемот на известувањето или појава на околности за кои отповикување сертификат;
- 15) давателот на квалификувана доверлива услуга за издавање на сертификати за квалификуван електронски потпис или печат не ја зачувува комплетната документација за издадени и одземени сертификати за квалификуван електронски потпис или печат, како и средствата за електронска идентификација и верификација во административни, правни и други процедури, најмалку десет години по истекот на важноста на сертификатот;
- 16) сигурносното електронско складирање и квалификувано електронско складирање на документи не е спроведено согласно со членот 58 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 200 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорно лице во правното лице давател на квалификувана доверлива услуга за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изречат за прекршок на давателот на неквалификувана доверлива услуга ако не го извести Министерството за вршење на дејноста, согласно со членот 24 од овој закон.

(4) Глоба во износ од 200 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изречат за прекршок на одговорното лице во правното лице давател на неквалификувана доверлива услуга за прекршокот од ставот (3) на овој член.

Член 69

(1) Глоба во износ од 1.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изречат за прекршок на правно лице кое има регистрирана шема за електронска идентификација, ако:

1) шемата на електронска идентификација не ги исполнува условите од членот 11 од овој закон и

2) не ги преземе потребните технички и организациски мерки за управување со ризиците кои би можеле да ја нарушат сигурноста и безбедноста при обезбедување на овие услуги согласно со членот 18 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 200 евра до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изречат за прекршок на одговорното лице на правното лице, за прекршокот од ставот (1) на овој член.